

Le še nekaj tednov nas loči od Novega leta in potrošnike bo gotovo zanimalo, če jim bodo trgovine v zadnjih decembrskih dneh nudile kaj popusta. O tem smo najprej povprašali Trgovinsko zbornico v Kranju. Tajnik tov. Sečie Ivo je izjavil, da je letos spriče majhnega dohodka in velikih potreb trgovine za popust zelo malo upanja, posebno v živilski stroki. O možnostih noveletnega popusta bo seveda odločala vsaka trgovina zase.

Na Jesenicah, v Skofji Loki in v Trzinu se nam povedali, da o popustu

še niso razpravljali, vendar že zdaj izjavljajo, da cen za to priložnost najbrže ne bodo mogli znižati. V Kranju bo od 25. decembra do 1. januarja prodajala svoje blago s 5 do 10% popustom »Delikatesa«, vendar le tistim potrošnikom, ki bodo nakupili blaga v vrednosti nad 500 din. Podjetja in ustanove imajo možnost še večjega popusta, če bodo hoteli obdarovati otroke. V knjigarni »Simon Jenko« v Kranju bodo od 20. t. m. do konca leta vse leposlovne knjige za 10% cenejše. Trgovsko podjetje »Oprema« bo verjetno prodajalo s popustom le robo, ki sicer ne gre najbolje v denar. Manufakturne

in špecerijske trgovine s čevlji v Kranju za Novo leto ne bodo uvedle popusta. V nekaterih strokah, kjer prodaja dobro uspeva, o popustu nočejo razmišljati in ponekod celo menijo, da bo potem zmanjkalo blaga.

Inventure bodo v trgovinah na Gorenjskem po Novem letu. Manj razveseljivo pa je to, da se v vseh trgovinah trudi, da bi pred noveletno inventuro čimbolj zmanjšali zalogo. Kupecem se torej ne obeta zadostna izbira, zato naj bi o tem spregovorili tudi potrošniški sveti.

NOVA CESTA S PRIMORSKE NA GORENJSKO

Petrovo brdo, 11. decembra — Danes je predsednik Okrajnega ljudskega odbora Kranj tov. Miran Košmelj izročil prometu na Petrovem brdu novo cesto, ki veže Primorsko z Gorenjsko. To je hkrati nova prometna žila, ki bo po najkrajši poti vezala Srednjo Evropo z Jadranskim morjem. Cesta je dolga 14 km in se povzpne celo do okoli 1200 metrov nad morjem. Levji delež so k izgradnji ceste prispevale enote JLA, razen OLO Kranj, Uprave za gozdarstvo pri OLO Kranj in Gozdnega gospodarstva Bled. Nova cesta je tako turističnega kot tudi gospodarskega pomena in je gradnja te ceste ekonomsko popolnoma utemeljena.

Slavnosti na Petrovem brdu so se udeležili mnogi politični in gospodarski delavci in predstavniki JLA. Nekateri izmed njih so dali za »Glas Gorenjske« naslednje izjave:

Tone Bole, član Izvršnega sveta LRS je dejal našemu sodelavcu, da je cesta vsekakor neprecenljivega pomena. »Upoštevati moramo predvsem tri najvažnejše stvari, — da cesta veže bohinjski kot s Soriško planino ter potem dalje s Primorsko. S cesto je dobila Slovenija nov dostopen predel, ki je izrednega pomena za turizem in gospodarstvo. Omogočila bo tudi eksploatacijo gozdnih predelov, ki so bili sedaj popolnoma odrezani, prav tako pa bo omogočila tudi večji in hitrejši razvoj teh

krajev. Za dograditev te ceste gre vsekakor vse priznanje vojski in OLO Kranj. Investicije, ki so vložene v to cesto, so prav gotovo ekonomske in smotrne.«

Generalmajor Radko Vujevič pa je dejal: »Cesta, ki jo danes izročamo prometu, je prva cesta v Sloveniji, ki so jo gradile enote JLA. Posebno nam je ljubo še to, da veže cesta Primorsko z Gorenjsko in da so prav enote naše armade sodelovale pri tej izgradnji. To je dokaz več, da smo mi bili, smo in bomo prava ljudska vojska, ki je sestavni del svojega ljudstva. Ta svečanost je dokaz še večje neločljive povezanosti naše revolucionarne ljudske armade in ljudstva. Ponosni smo, da smo lahko sodelovali pri tem ljudskem slavlju in prepričani smo, da to ne bo zadnjičkrat.«

Sej gradilišča, poručnik Radislav Vujović, ki je vsekakor vodil dela pri gradnji ceste, je dejal, da mu je zelo ljubo, da so dela vendarle končana. »Dela pri gradnji te ceste so bila, lahko rečem, za 50% težja kot smo pričakovali. Saj smo samo pripadniki JLA napravili 130 m³ izkopov. Vsekakor gre pripadnikom JLA vse priznanje. Povedati moram to, da je bilo sodelovanje med vojsko ter organi oblasti zelo dobro, za kar izrekam tudi vso zahvalo in priznanje Okrajnemu ljudskemu odboru v Kranju, Upravi za gozdarstvo OLO Kranj in Občinskemu ljudskemu odboru v Zeleznikih. Zelel bi, da bi tisti, ki bo cesto prevzel, tudi skrbel za vzdrževanje, da ne bo trud, ki smo ga vložili v ta dela, zaman.«

Med gosti je bil tudi namestnik načelnika inženirije generalnega štaba JLA poročnik Rok Tavčar, sekretar OK ZK Nova Gorica, Tine Remškar in drugi.

Lj.

V soboto praznovanje v Bohinju

V soboto, 14. t. m. bodo v Bohinju slavili obč. praznik v spomin na oblet, organiziran, upora proti okupatorju. V noči od 13. na 14. december bo namreč minilo 16 let, odkar so se Bohinjci pod vodstvom narodnega heroja Tomaža Godca uprli nacistom. Nač. Nomnjem je bilo tedaj pripravljenih več kot 300 borcev, da bi na dogovorjeno znamenje udarili na sovražno postojanko, v Bistrici pa so obkoljevali postojanko borci iz Bistrice in okolice. Akcija je zaradi izdajstva propadla. Borci so se še pravočasno umaknili, naslednje jutro pa je sovražnik zažgal na Nomenju 5 hiš in ustrelil 5 domačinov. Ta dogodek je pretresel vso Gorenjsko. V spomin nanj pa so Bohinjci ta dan proglasili za svoj praznik. Letos jih bo obiskal Invalidski pevski zbor iz Ljubljane, ki bo pod vodstvom Radovana Gobca zapel vrsto partizanskih, narodnih in umetnih pesmi.

Lj.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X., ŠT. 96 — CENA DIN 10.—

Kranj, 13. decembra 1957

Ob sestavljanju delovnih programov ljudskih odborov

Jasnejša usmeritev dela v občinah

V zvezi s pretečenimi volitvami ljudskih odborov so delovni ljudje na zborih volivcev in številnih drugih zborovanjih obširno razpravljali o uspehih in slabostih dela dosedanjih občinskih organov. Hkrati so dali mnogo koristnih pobud in predlogov za delo bodočih ljudskih odborov. Da bi se te pobude izkoristile in da bi imeli novi občinski ljudski odbori že na začetku čimbolj jasno usmeritev v svojem delu, je precejšnja večina občinskih odborov Socialistične zveze sestavila okvirne gospodarsko-družbeni program dela novih občinskih ljudskih odborov. V nekaterih občinah je bil tak program že pred volitvami široko obravnavan na zborih članstva Socialistične zveze, drugod pa ga bodo obravnavali na skorajšnjih občinskih zborih osnovnih organizacij. Ko bodo ti programi dobro pripravljani, bodo predloženi kot predlogi občinskimi ljudskimi odbori, da jih po potrebi še dopolnijo in sprejmejo.

Tak program bo opredelil osnovna stališča oziroma smer dela občinskega ljudskega odbora na vseh delovnih področjih za njegovo štiriletno mandatno dobo. Delovni program bo torej le okvirni in načelni in ga ne smemo

zamenjavati s perspektivnim planom razvoja občine, kakršnega bodo sprejemali vsi občinski ljudski odbori nekoliko kasneje. Sele ta bo s točnimi številkami in termini podrobno opredelil tiste zamišljene, ki so načelno izražene že v tem programu. Zato pomeni temeljita in široka razprava o programu dela ljudskega odbora hkrati tudi najboljšo pripravo za kasnejše obravnavanje perspektivnega plana razvoja občine.

Cepav bo delovni program predvsem okvirni in načelni, pa bo moral vendarle dovolj jasno in stvarno izraziti osnovno težnjo ljudskega odbora, da bo na vseh delovnih področjih oziroma v celotnem razvoju občine učinkovito skrbel za izboljšanje položaja delovnih ljudi. Ta skrb je položena že v samo zamisel komune kot osnove družbene ekonomske skupnosti prebivalstva, in jo je vsak občinski ljudski odbor dolžan v okviru svojih možnosti stalno uresničevati. S tem ni rečeno, da tudi dosedanjí ljudski odbori niso delali v tem smislu; vsekakor pa jim je manjkalo jasno postavljenega programa dela in zadostne vztrajnosti pri izvajanju uresničljivih in učinkovitih ukrepov za izboljšanje življenjskega položaja de-

lovnihi ljudi v občini. Takšni delovni programi pa bodo že od začetka dela usmerili ljudske odbore v tako koristne dejavnosti in jim omogočili, da že zdaj izbojujemo kolikor moč napredna načela za vse nadaljno delovno dobo.

Kljub vsestranski želji ljudskih odborov za vidnim izboljšanjem stanja na vseh področjih občinskega udejevanja, pa ti programi ne smejo biti lepo prirejena zbirka množice pobožnih želja, za katere je vnaprej jasno, da jih ni mogoče uresničiti. Zato mora biti program zares stvaren in mora računati z realnimi možnostmi naše celotne skupnosti glede zadovoljevanja ljudskih potreb. Nestvarni program pa

lahko samo osmeši resnično napredna prizadevanja ljudskih odborov in jih celo demobilizira v stvarni borbi za realno dosegljive izboljšave za delovne ljudi.

Ko bodo konec decembra in v januarju prihodnjega leta ti programi sprejeti od občinskih ljudskih odborov, bodo torej lahko mnogo pripomogli k njihovem uspešnemu delu. Hkrati pa bodo koristno služili kontroli delovnih množic in organizacij Socialistične zveze nad tem, kako ljudski odbori v svojem vsakdanjem delu uresničujejo v programu postavljena načela in kako skrbijo za delovne ljudi in napredek svojih občin.

Januarja - Po stezah partizanske Jelovice

V počastitev velike bitke gorenjskih partizanov, ki je bila januarja leta 1942 v Dražgošah, organizira Okrajni odbor Zveze borcev skupno z Občinskim odborom Zveze borcev Zelezniki vsako leto tradicionalno proslavo. Letošnje slavlje pa bo dobilo še poseben pomen. Organizirano bo v večjem obsegu kot kdajkoli prej. V spomin na te težke in slavne dni bo letos Okrajni odbor Zveze borcev v Kranju skupno z Gorenjsko smučarsko podvezo, Jugoslovansko ljudsko armado, Ljudsko milico, političnimi, športnimi in telesno - vzgojnimi organizacijami priredil veliko slavlje, ki bo 12. januarja v Dražgošah. Celotni program slavnosti »Po stezah partizanske Jelovice«

je razdeljen na dva dela: patrolni tek mimo partizanskih spomenikov na Jelovici in improvizirana borba v Dražgošah, ter drugi del — na glavno proslavo v Dražgošah. Na slavnosti bodo sodelovale vse športne organizacije — Gorenjska smučarska podveza s 7 patrolami, predvojska vzgoja s 5, strelske organizacije s 4, Partizan 5, Planinsko društvo s 3 patrolami, ljudska mladina s 3, vojni invalidi z 1, rezervni oficirji s 4, ljudska milica z 1, Zveza borcev s 3 in garnizon JLA Bohinjska Bela 4 patrolami. Pripravljali odbor skrbi za to, da bo organizacija te proslave čim boljša.

Lj.

Na Petrovem brdu je bila v sredo svečanost ob otvoritvi nove ceste, ki veže Gorenjsko s Primorsko (zgoraj levo). Cesto je otvoril predsednik OLO Kranj Miran Košmelj. Skarje, s katerimi je prerezal vrstico, so mu prinesli tamkajšnji pionirji v narodnih nošah (zgoraj desno). Slavnosti so se udeležili zastopniki z Gorenjske, Primorske in zastopniki JLA (spodaj levo). Med gosti sta bila tudi član Izvršnega sveta LRS Tone Bole in general major Ratko Vujevič (spodaj desno).

naš razgovor

»Najbolj si želimo razumevanja staršev«

Pri Planinskem društvu Kranj so pred dobrim mesecem ustanovili tudi mladinski odsek. Vodi ga tov. Herman Breznik, dijak Tekstilne srednje šole. Prav rad se je oglasil v uredništvu in nam pripovedoval o delu z mladino:

»Mladi člani so v našem društvu dobro zastopani. Do ustanovitve mladinskega odseka je bilo vpisanih 383 mladincev in pionirjev, zdaj pa se je njihovo število povečalo že na 450. Med njimi je največ vajencev in dijakov. Letos na Dan mladosti smo mladino prvič množično peljali v gore. Okoli 800 izletnikov se je odzvalo našemu vabilu. Bili so navdušeni, da smo jim pokazali lepote gorenjske prirode in jim omogočili zdravo razvedrilo. Ze tedaj smo začeli misliti na ustanovitev mladinskega odseka pri društvu. V oktobru smo priredili na Krvavcu za vodje mladinskih planinskih odsekov na šolah dvodnevni seminar. Uspehi se že kažejo in med najboljšimi šolami so Mlekarska, Vajenska, Tekstilna in Industrijska kovinarska šola »Iskra« iz Kranja ter osnovni šoli v Cerkljah in na Šenturški gori. Po seminarju na Krvavcu smo priredili tudi delovno akcijo na Kališču pod Storžičem.«

»Kakšni so vaši načrti?«

»V vrste planincev bomo skušali vključiti čim več mladih ljudi. Prirejali bomo tudi predavanja, spremljana s filmi, na posameznih šolah. Upravni odbor društva podpira naša prizadevanja. Trenutno se pripravljamo na praznovanje obletnice dražgoške bitke. V zimskih mesecih bomo imeli z vodji mladinskih planinskih odsekov ponoven seminar na Vršču. Tam bomo pregledali delovne uspehe in neuspehe in se pomenili, kako popraviti tisto, kar smo morda delali napačno. Za pomlad imamo v načrtu pohod mladine v partizansko bolnišnico »Franja« na Primorskem. V poletnih počitnicah predvidevamo planinski zlet gorenjske mladine na Komni, to pa je še daleč, zato o teh načrtih ne bi rad že zdaj govoril.«

»Kdo pa vam pri delu z mladino največ pomaga?«

»Moji sošolci Branko, Peter, Aleksander, Stefan in Vlado. To delo nam ni v breme in najbolj smo zadovoljni tedaj, če pionirjem in mladincem lahko dokažemo, kako lepo in zdravo je razvedrilo v gorah. Naša največja želja je, da bi nas razumeli tudi starši in nam pomagali po svojih močeh.«

-ey

TE DNI PO SVETU

△ Po zadnjih vesteh je prišlo v terek na Cipru do ponovnih protibrutalnih demonstracij. Zategadelj so po več mesecih na Cipru znova odredili policijsko uro. V sredo so po ulicah Nikosije in drugih mestih križarila blindirana vojaška vozila, britanski vojaki v Nikosiji pa zopet postavljajo bodočo žico, s katero bodo ločili turške mestne okraje od grških. V dosedanjih demonstracijah je bilo ranjenih 183 ljudi, med njimi 40 Britancev. Britanske oblasti so v teh dveh dneh aretirale 210 domačinov. Guverner Hugh Foot je sinoči pozval ljudi, naj prenehajo prelivati krič. Dejal je, da so bili »izjalovljeni njegovi upi, da bo na otoku zavladal mir.«

△ Z ladjo »Jugoslavija« je odpotoval v terek iz Port Saída v domovino drugi del druge izmene odreda JLA, vključenega v varnostne sile OZN v Palestini. Izmeni za drugi del odreda sta prispeli v Port Said v začetku novembra ter v začetku decembra. Decembrska izmena je takoj odpotovala v El Ariš, kjer je jugoslovansko taborišče. Odkar so v sestavi varnostnih sil OZN v Egiptu jugoslovanske čete, je bila to že tretja izmena.

△ Predsednik ZDA Eisenhower je zdravstveno sposoben sodelovati na konferenci najvišjih predstavnikov Atlantske zveze, ki se bo začela 16. decembra v Parizu. Vse kaže, da bo predsednik Eisenhower odpotoval v Pariz danes dopoldne. Predstavnik za tisk Bele hiše je izjavil, da bo predsednik ZDA govoril ob otvoritvi zasedanja Sveta Atlantske zveze. — Zdravniško poročilo trdi, da je splošno zdravstveno stanje Eisenhowerja odlično.

△ Po končanih pogajanjih jugoslovanskih in avstrijskih predstavnikov, so v Gradcu podpisali konvencijo o obnovitvi in ureditvi jugoslovansko - avstrijske državne meje. Konvencija, ki sta jo podpisala načelnik urada za razmejitev v državnem sekretariatu za zunanje zadeve polkovnik JLA Karlo Suman in sekretar v avstrijskem zunanjem ministrstvu dr. Arthur Agstner, določa, da bodo začeli obnavljati in urejati mejo prihodnje leto. Spričo težavnega terena in zato, ker meje niso obnavljali in urejali 20 let, bo trajalo delo predvidoma 2 do 3 leta.

△ Na zborovanju v Surabaji na Vzhodni Javi, ki je bilo v sredo, in ki se ga je udeležilo kakih 100.000 ljudi, je govoril predsednik republike Sukarno in izjavil, da je vprašanje Zahodnega Iriana notranja zadeva Indonezije in da bo boj za njegovo osvoboditev srdit - toda zmagovit. Ureditev tega vprašanja je v Indoneziji, ne pa v New Yorku, Haagu ali Washingtonu, je dejal. — Davi je predsednik vlade Džuananda Kartadirdjo poslal predsedniku nizozemske vlade Viljemu Dresu brzojavko, v kateri izraža pripravljenost indonezijske vlade, da pomaga nizozemskim državljanom, ki bi radi zapustili deželo.

△ Urad alžirske fronte nacionalne osvoboditve v Kairu je v sredo objavil poročilo, v katerem izraža pripravljenost Fronte, da se začne pogajati s Francijo o mirolni ureditvi alžirskoga vprašanja. Alžirska fronta sprejema resolucijo, ki jo je večeraj izglasovala Generalna skupščina in na podlagi katere naj bi dosegli ureditev v duhu ustanovne listine OZN ter na osnovi posredovanja Tunizije in Maroka.

△ Delavci in uslužbenci newyorških podzemskih železnih stankov že tretji dan in nič ne kaže, da bodo odpravili zastoj v trgovini, do katerega je prišlo prav zaradi stavk. Mestna uprava in prometno podjetje proučujeta možnosti, da bi terjali razglasitev izjemnega stanja, da bi tako omogočili redni promet na podzemski železnici.

△ V bližini Londona sta se v terek zaleteli dve britanski lovski letali na reakcijski pogon in treščili na tla. Obema pilotoma se je sicer posrečilo pravočasno odskočiti s padali iz letal, vendar pa je eden izmed njiju pri tem izgubil življenje.

LJUDJE IN DOGODKI

Kaj se dogaja v Indoneziji?

Najprej atentat na predsednika Sukarna, nato stavke indonezijskih delavcev, kontrola nad nizozemskimi bankami in družbami, indonezijska državna uprava nad nizozemskimi plan-tažami — poročila o teh dogodkih zadnje dni polnijo stolpce časopisov po vsem svetu.

Ko je oni dan Reuterjev dopisnik povpraševal indonezijskega delavca, ki je prevzel predsedstvo v začasni upravi nizozemske pomorske družbe v Djaharti, mu je ta kratko odgovoril: »Sporočite v tujino, da tu ni nobenih nemirov. Vse se razvija normalno.«

Sicer atentata na predsednika Sukarna ne moremo prištevati med vsakdanje zadeve, vendar kaže, da gredo zadeve navzile hrupnim ugotovitvam zahodnega tiska po normalnih poteh. In o tem velja napisati dve ali tri besede, pa bo jasno, kaj je privedlo do zadnjih dogodkov v Indoneziji. Najprej pa nekaj na splošno o tej deželi.

Indonezija je otoška država. Sestavlja je krog tri tisoč otokov ob ekvatorju med Indijskim in Tihim oceanom. Najvzhodnejša točka je oddaljena od najzahodnejše točke, kolikor znaša razdalja od Londona do Kaira, jo je okoli 5000 km. Razdalja sever — jug pa ustreza značilni črti med Parizom in Rimom, to je 2000 km. Površina otočja je šestkrat tolikšna kakor površina Italije. Štirje otoki — Sumatra, Java, Borneo, ali kakor ga imenujejo domačini Kalimantan, in Celebes ali Sulawesi — so večji kakor drugi in tvorijo jedro države. Na otokih prebiva 80 milijonov ljudi. V glavnem se ukvarjajo s poljedelstvom, pa tudi rudnih bogastev je dovolj, le da jih še ne izkoriščajo. Tako so izdatna ležišča boksita, premoga, zlata in srebra popolnoma nedotaknjena. Inozemske družbe črpajo nekaj nafte in tudi te je na otokih dovolj. Vendar pa je Indonezija eden izmed največjih proizvajalcev cina na svetu in dohodki zanj naraščajo iz leta v leto.

Pred drugo svetovno vojno so bili gospodarji Indonezijskih otokov Portugalci, Angleži in Holanci, med vojno pa so jih zasečeli Japonci. Dežela si je z velikansko težavo pridobila neodvisnost šele pred osmimi leti, toda tedaj se tegobe niso končale, kakor bi kdo pričakoval, marveč so se prevaille na drugo plat. Bogata, vendar brez sredstev zaradi japonske okupacije in dolgoletnega osvobodilnega boja ter zaradi stoletnega kolonialnega izkoriščanja je bila odvisna od nizozemskega kapitala. Nizozemske družbe so še dalje držale v rokah izdatne izvore nafte in plantaže glavnih kultur (sladkorni trs, kinin, čaj, kava, tobak, poper, muškati oreh), torej ključne položaje v indonezijskem gospodarstvu. Da bi vsaj nekoliko zavrla izkoriščanje nacionalnih dobrin, je indonezijska vlada v začetku poostrišla kontrolo nad izvozom, vendar pa to ni omililo gospodarske stiske. Ta je vplivala tudi na politično razpoloženje in povzročila pogoste vladne krize. Doselej se je v deželi izmenjalo že 17 vlad, toda krivde za razrvane politične razmere ne bi mogli pripisati samo gospodarskim težavam zaostale dežele. Dobri del odgovornosti nosi tuji kapital, predvsem nizozemski, in zadnjih letih pa se mu je pridružil še ameriški. Tujja podpora opozicijskim elementom, raznim upornikom na posameznih otokih, n. pr. na Molukih, je bila več kakor očitna in je zgovorno dokazovala, da se nekdanji gospodarji še niso povsem odrekli nekdanjim položajem.

Navzile temu, da je Indonezija od prvega dneva neodvisnosti računala na enakopravno sodelovanje in tudi na pomoč od prejšnjega gospodarja, od Nizozemske, pa je odnose med obema državama začel kaliti spor zaradi Zahodne Nove Gvineje, oziroma Irijana, kakor pravijo otoku indonezijski domačini. Del tega otoka so namreč obdržali Nizozemci kot svojo posest in trdovratno odbi-

jali indonezijsko zahtevo, da bi se začeli pogajati o priključitvi tega dela k matičnemu indonezijskemu ozemlju. Po neuspelih poskusih se je Indonezija obrnila za posredovanje na Združene narode, toda nedavno je generalna skupščina izglasovala resolucijo, ki ne omenja nikakega priporočila za neposredna pogajanja med obema državama. Tako je splahnelo upanje, da bi se indonezijska vlada lahko začela normalno pogajati o sporu. Posledica tega je bilo veliko ogorčenje v deželi. Ljudstvo je začelo stavkati in organiziralo kontrolo v nizozemskih podjetjih, vlada v Djakarti pa je izdala nalog za prekinitev poštnih, prometnih in letalskih zvez z Nizozemsko. S tem opominom si Indoneziji gotovo niso želeli zaostriiti odnose z Nizozemsko, nasprotno, tudi zdaj so ponudarjali, da so vedno pripravljene na pogajanja, ker jim je sodelovanje — vendar pa v duhu enakopravnosti — nadvse koristno in zaželeno.

Podoba je, da so največji dogodki v Indoneziji v začetku našleteli na precej gluha ušesa na Nizozemskem. Vlada se je posvetovala o strožjih ukrepih za zaščito svojih državljanov, seveda pa gre tu predvsem za interese kapitala in premoženja, ki ni ravno majhno. Objavila je tudi pripravljene ukrepe za blokiranje indonezijskih terjatev na Nizozemskem. Verjetno je računala pri tem na podporo zahodnih krogov, predvsem pa ameriškega kapitala, ki si je na indonezijskih otokih zagotovil že nekaj deležev pri izkoriščanju kavnika in nafte. Toda odločnost indonezijskega ljudstva navaja na sklep, da je samopot sporazumevanja tista, ki bo prinesla koristi za obe strani. Po novicah iz Haaga, da je nizozemska vlada zaprosila Indijo za posredovanje v sporu, sicer lahko sklepamo, da je nizozemska trdovratnost nekoliko popustila, vendar pa bi morala močno odstopiti od dosedanjih stališč, če bo hotela spraviti zadevo v red. Jelo Turk

naša kronika

RAZSTAVA LITERARNE ZAPUŠČINE DR. FERDA KOZAKA V KRANJU

V spomin na pokojnega dr. Ferda Kozaka, književnika in političnega delavca ter podpredsednika Ljudske skupščine LRS, je študijska knjižnica v Kranju priložnostno razstavo prikazala pokojnikovo literarno zapuščino.

Razstavljeno gradivo v treh vitrinah nam prikazuje pokojnikova samostojna dela, in sicer dramo »Peter Klepec«, »Vida Grantova«, knjigo »Slovans«, »Ljubljanski zvon«, kjer je dr. Kozak objavil svoje pesmi in prozo (črtice, novele). Del razstave pa prikazuje tudi revijalno literaturo, kjer se nam dr. Kozak predstavlja kot kritik in politični delavec. — Razstava bo odprta 10 dni.

ZACETEK RAZGIBANE TURISTIČNE DEJAVNOSTI V KAMNIKU

Ljubljanska turistična podzveza je v nedeljo, 8. decembra sklicala v Kamniku širšo turistično konferenco za Kamnik in njegovo turistično zaledje. Vodil jo je predsednik tov. Pirnat. Glavni namen konference je bil vzpodbuditi turistične organizacije na to, da bi Kamnik spet zavzel nekdanje mesto v turizmu in pravilno izkoristil vse bogastvo, ki sta mu ga dala narava in zgodovina.

Tajnik podzveze dr. Vatovec je v obširnem referatu opozoril na nekatere možnosti za napredok turizma v Kamniku, predsednik kamniškega turističnega društva dr. Frantar pa je prikazal dosedanj razvoj turizma v mestu in omenil nekatere vzroke, zaradi katerih turizem ne napreduje. Po obširni in razgibanji razpravi so udeleženci sprejeli obširen delovni program.

ZBLIŽANJE

S POTROŠNIKOM

Po predavanju, ki je bilo pred dnevi v Klubu gospodarstvenikov v Kranju so govorniki poudarili potrebo po dobri gospodarski reklami. Gre za zblizanje proizvajalcev s potrošniki. Publiciteta izdelkov mora zainteresirati potrošnika in ga seznaniti s kvaliteto. Seveda, kot je bilo tudi poudarjeno, je eden od glavnih pogojev, da je potrošnik tudi po nabavi predmeta, ob njegovi uporabi zadovoljen. To je najučinkovitejša reklama. Rečeno je bilo, da bo bodoča, kulturnejša trgovina in vedno večja konkurenca tudi na domačem trgu nujno zahtevala ustrežnejšo publiciteto izdelkov, ki je pri nas še v povojih.

OBČNI ZBORI ZVEZE BORCEV NA BLEDU ...

Krajevne organizacije ZB v blejski občini so imele minule dni svoje letne konference, na katerih so izvolili nove krajevne odbore.

Delo nekaterih organizacij, med njimi tudi organizacije na Bohinjski Beli, se je v preteklem obdobju precej izboljšalo. Odbori so se organizacij, okrepili in sprejeli v vrste ZB precej novih članov. Tako se je samo na Bohinjski Beli povečalo število članstva od prejšnjih 100 na 150 članov. Občinski odbor je s sodelovanjem krajevnih odborov lepo proslavil Dan vstaje na Kupljeniku, kjer se je zbralo na slavnosti več sto nekdanjih borcev in aktivistov.

... V PODNARTU

V soboto, 7. decembra je bil v Podnartu občni zbor Zveze borcev krajevnega odbora Podnart, ki ga je obiskalo nad 40 borcev NOV. Po pregledu dela v zadnjem letu so največ razpravljali o zaščiti otrok padlih borcev, ki jih v nekaterih solah posamezni predavatelji še vedno zapostavljajo. Nadalje so sklenili pomagati učencem v obrtnih in industrijskih solah, kakor tudi članom ZB, če se jim bo na delovnem mestu ali v šoli godila krivica.

Udeleženci so poudarili potrebo po boljši povezavi organizacije ZB z ostalimi organizacijami na terenu. Z velikim odobravanjem so pozdravili finančno pomoč, ki jo bo nudila Kemična tovarna iz Podnarta za postavitve spomenikov padlim borcem.

kratko, vendar zanimivo

SOVJETSKA TRGOVINSKA DELEGACIJA V »ISKRI«

V terek dopoldan je obiskala tovarno »Iskra« sovjetska trgovinska delegacija. Gostje so se zlasti zanimali za Iskrine telefonske centrale. Po obisku tovarne so gostje nadaljevali pot v Ljubljano.

M. D.

PROSLAVE OKTOBRSE REVOUCIJE SO OČENJEVALI

Komisija za ocenjevanje proslav Oktobrske revolucije v kranjskem okraju je priznala prvo mesto Svobodi Strazišče pri Kranju, drugo mesto Svobodi Kranjska gora in tretje mesto Svobodi Zirovnica - Breznica. Slednja je prejela tudi nagrado, ker je njen pevski zbor nasto-

pil brez pevovodje, godba na pihala pa brez dirigenta. U.

DEDEK MRAZ ZE PRIHAJA

Dedek Mraz že veže svoje čule. Toda letos ne bo prišel pred Sindikalni dom v Kranju, kot lani. Morda mu je bilo preveč mraz. Prišel pa bo v Prešernovo gledališče, v zgornjo dvorano Sindikalnega doma in v telovadnico II. gimnazije. Tam bo vsem pridnim malčkom izročil darila. Ker pa je pridnih otrok veliko, bo Dedek tam prihajal večkrat na dan. Otroci pa bodo priredili tudi svoje programe. V Prešernovem gledališču bodo igrali celo »Rdečo kapico«.

Pred Sindikalnim domom pa bo pionirsko sejmšče in sicer kar 5 dni: od 27. do 31. decembra.

SOLA ZA STARŠE NA JESENICAH ZAČELA Z DELOM

Izobraževalni center na Jesenicah, ki je letos organiziral razen izobraževalnih in jezikovnih tečajev tudi administrativni tečaj v rangi administrativne šole, se je odločil organizirati tudi šolo za starše. Šola bo obsegala cikelus 10 predavanj, od katerih je bilo prvo v četrtek zvečer. Popolnoma zasedeni dvorani delavskega doma je govorila dr. Lunačkova iz Ljubljane o prehrani otroka. Za predavanja je precej zanimanja, saj se je za šolo prijavilo okoli 300 mater in očetov jeseniških otrok. U.

PRIHODNI TEDEN POMARANČE PO 200 DIN

Letos, ko so jabolka tako draga, si potrošniki še toliko bolj želijo pomaranč. Do pred kratkim so bile tudi cene teh precej visoke. Direktor trgovskega podjetja »Sadje« Kranj tov. Jože Jarc nam je v zvezi s tem izjavil, da bo že konec tega tedna, najkasneje pa v začetku prihodnjega tedna dospel na Gorenjsko vagon pomaranč iz Grčije, ki bodo v maloprodaji po 200 din kg. Po 29. decembru pričakujejo na Reki ladjo kvalitetno boljših izraelskih Jafia pomaranč, ki tudi ne bodo dražje od grške pošiljke. Potrošnikom se torej za Novoletno jelo vsaj za pomaranče obetajo nižje cene. -ey

CINEMASCOP TUDI V KAMNIKU

Kamniški kino bodo preuredili za cinemaskopske predstave, kar Kamničani že težko pričakujejo. Na otvoritveni predstavi bodo predvajali ameriški film Pionir, otvoritev pa bo 27. decembra. Z.

PREDAVANJE

O FLUORIZACIJI ZOBOVJA

V petek bo v Kranju predaval dr. Krušič o fluorizaciji zobovja predšolskih in šolskih otrok. Predavanje bo zelo zanimivo za starše, predvsem še zato, ker se bodo na predavanju pomenili o ohranitvi zobovja otrok. Otroci bodo za to jemali tablete. O tem in tudi o plačilu teh tablet se bodo podrobneje pomenili na petkovem predavanju. Predavanje bo ob 9.30 uri v pionirski kino dvorani.

KAJ SODIMO ...

reorganizaciji Gorenjskega sejma

Predsednik Obrtne zbornice LRS Leopold Kresc: »Menim, da bi moral postati cilj Gorenjskega sejma ne samo neka splošna razstava, temveč da bi postal prireditelj, ki bi predstavljala praznik in posebno doživetje za prebivalce Gorenjske. Gorenjski sejem naj bi, menim, ne postal sejem, kjer bi n. pr. razstavljala težka industrija, temveč prireditelj, kjer naj bi se predstavili morda trgovina in obrt. Morda z vsemi takimi artikli, ki so v neposredni ali posredni zvezi s turizmom. Na taki prireditvi naj bi sodelovali vsi družbeni faktorji. Tudi na tradicionalno kranjsko tombolo tedaj ne bi smeli pozabiti. Pokazalo se je, da bi bila tombola lahko v Kranju celo dvakrat na leto. Trgovina in obrt naj bi izdelke prodajali na sejmu samem. Industrija pa naj bi morda pokazala svoj gospodarski napredek samo ob važnejših praznikih, obletnicah in podobno. Če pa bi se odločili za specializiran sejem obrtne dejavnosti vse Slovenije ali morda celo za razstavo širšega obsega, bi sicer organizacija tega zahtevala več dela, mi pa bi bili take odločitve veseli in bi napore pri tem delu podpirali.«

Podpredsednik OLO Kranj, Dušan Horjak: »Na

ukinitev Gorenjskega sejma nikakor ne smemo misliti. Treba bo je spremeniti značaj sejma. Sejem naj bo v prvi vrsti komercialna prireditelj. Če bi Gorenjski sejem prikazoval turistično dejavnost, bi morala na tej razstavi sodelovati vsa podjetja iz Slovenije in tudi iz drugih krajev, ki izdelujejo tovrstne izdelke (n. pr. razen ostalih tudi čipkarji, piparji, Ribničani s suho robo itd.). Skratka vsi tisti, ki izdelujejo izdelke, zanimive za turiste. To naj bi bil sejem v pravem pomenu besede, sejem, kjer bi razstavljavci neposredno prodajali. Kolikor pa bi bil ta sejem komercialen tudi za ostala podjetja, bi lahko tudi ta sodelovala. Kajti le tak sejem bi bil ekonomsko opravičljiv. V času takega sejma naj bi se poživile tudi ostale dejavnosti — kultura, šport in tudi na tombolo ne bi kazalo pozabiti.«

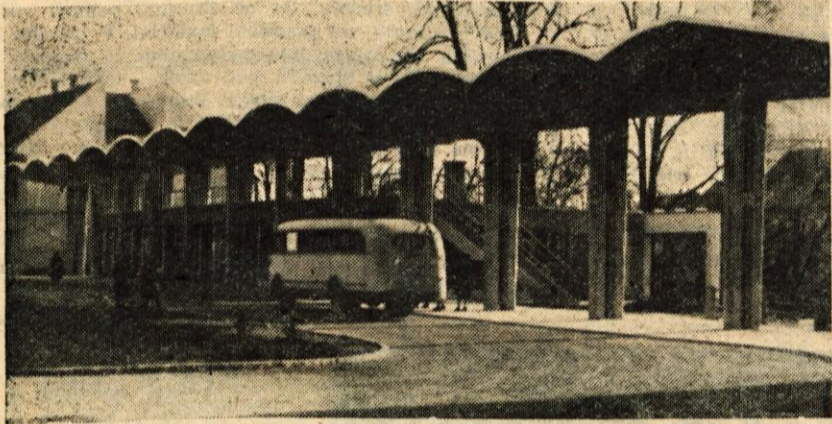
Direktor tovarne »Inteks« Kranj, Jože Mulec: »Gorenjski sejem v taki obliki kot je bil organiziran do sedaj za gorenjska podjetja nikakor ni komercialna prireditelj. Bil je le neke vrste ozko lokalna prireditelj, ki pa ni imela, in menim, da tudi ne more imeti, ekonomskega uspeha. Menim, da bi sejem obrtništvu lahko mnogo več pomenil, da bi bil tak sejem, ki bi prikazoval razvoj obrtniške dejavnosti mnogo bolj opravičen in smotrno.« Lj.

PRED OBČINSKIM PRAZNIKOM V ŠKOFJI LOKI

Smernice za razvoj občine v prihodnjih letih

Razgovor s predsednikom ObLO, Svetom Kobalom

DNE 18. DECEMBRA 1941. LETA SO FANTJE IZ ŠKOFJE LOKE ZAČELI MNOŽIČNO ODHAJATI V PARTIZANE. TO JE BILO OB USPELI AKCIJI ZA OSVOBODITEV ZAPORNIKOV IZ ŠKOFJELOŠKIH ZAPOROV. V SPOMIN NA TA POMEMBNI DOGODEK V ZGODOVINI NARODNOOSVOBODILNE BORBE NA GORENJSKEM PRAZNUJE OBČINA ŠKOFJA LOKA ŽE VEČ LET SVOJ OBČINSKI PRAZNIK. ZA TO PRILIKO SMO PREDSEDNIKA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA ŠKOFJA LOKA, TOV. SVETA KOBALA NAPROSLILI ZA ODGOVOR NA DVE VPRAŠANJI:

V nedeljo bodo odprli v Škofji Loki novo, sodobno avtobusno postajo, v kateri je tudi restavracija. Ta postaja bo v marsičem pripomogla k boljši ureditvi avtobusnega prometa skozi Loko.

„Slišali smo, da bo ObLO na svoji slavnostni seji, dne 18. t. m., začel razpravljati o predlogu programa svojega dela za prihodnja leta. Ali bi nam, tovariš predsednik, lahko povedali bistvene značilnosti tega programa, ki bo služil za osnovo delu ljudskega odbora v vsej njegovi štiriletni mandatni dobi?“

»To je gospodarsko-politični program dela, ki ga bo novi ljudski odbor uresničeval v času svoje mandatne dobe,« je odgovoril tov. Sveti Kobal. »Zato v njem ni kopice števil, ki bi konkretno prikazovale predvidevani napredek na posameznih področjih v tem obdobju, marveč vsebuje predlagani program le smernice in elemente politike v občini v prihodnjih letih. V okviru te politike, njenih elementov in smernic pa so seveda v programu tudi nekatere konkretne naloge posameznih področij, kakor, recimo, ta, da bo treba v tem obdobju rekonstruirati Gorenjsko predilnico, združiti kovinsko stroko v skupno podjetje, kar velja v enakem smislu tudi za lesno industrijo, in podobno.

Predlog programa obravnava po eni strani razvijanje gospodarstva (industrije, kmetijstva, gozdarstva, storitvenih panog, kakor trgovine, obrti, gostinstva, turizma itd), po drugi strani področja tako imenovane nadgradnje (prosvete, kulture, šolstva itd), po tretji pa družbeni in individualni standard prebivalstva v občini. Na vsa ta tri področja pa so opira ogrodje notranje organizacije oziroma urejevanja komune in celotnega sistema samoupravljanja v njej, njegova vloga in naloga pri uresničevanju vseh predvidenih stvari.

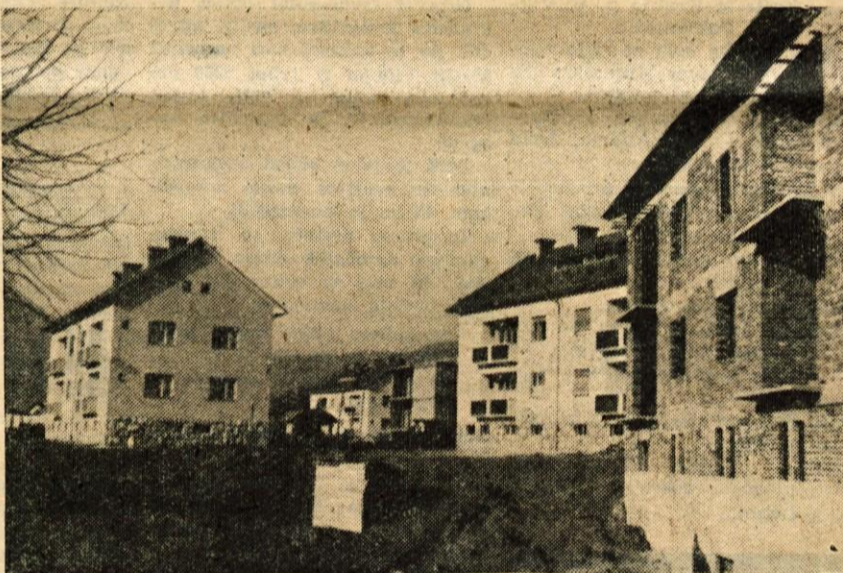
Na gospodarskem polju oziroma na področju storitev obravnava predlog omenjenega programa predvsem tiste dejavnosti, ki jih bo treba še vzpostavljati, ker jih primanjkuje, kakor, denimo, obrt. V takih primerih bo program dela določil, katere in kolikšne kapacitete bo treba ustvariti, da bi bile kos potrebam. Tako predvideva predlog programa, recimo, v turizmu zgraditev nekaterih sodobnih objektov (kopalnice na Sori; kinodvorana, ki jo že gradimo, vključitev gradu med turistične objekte itd.), ki so razen prenočišč in prehrane potrebni v turističnem kraju.

Glede trgovine se predlog programa ravna po tem osnovnem načelu, da je treba razvijati v prvi vrsti trgovine s takim blagom, ki mora biti potrošnikom vedno pri roki, ne pa trgovin z blagom, ki ga potrošniki hodijo raje kupovat v Ljubljano ali Kranj, ker se jim to glede na večjo izbiro bolj splača (n. pr. manufaktura). Za to se bomo lotili zlasti urejanja špicerijskih trgovin, da je trgovine s kmetijskimi pridelki, koncentracije in sodobne opreme poslovalnic z mesom in podobno. Te obstoječe trgovske poslovalnice bomo modernizirali, v novih naseljih pa bodo morali biti hkrati tudi prostori za trgovske in podobne lokale.

Med gospodarskimi vprašanji, ki jih obravnava omenjeni program dela, je tudi delovna sila. Računamo namreč s tem, da bo v tem obdobju delovne sile v naši občini primanjkovalo. Zlasti še zato, ker potrebujemo podjetje »Motor« izredno mnogo ljudi. Tudi gradbeništvo, ki se lepo razvija, ima v občini še velike razvojne možnosti, s tem pa tudi možnost za zaposlitev

še več delovne sile. Problem delovne sile bomo razen z zidanjem novih stanovanj omiljevali tudi z urejanjem prevoza delavcev iz krajev, kjer so še nezaposleni, predvsem pa iz Poljanske doline.

Na področju družbenega standarda, zlasti kar se tiče komunalnih vprašanj, nudi predlog programa našega dela orientacijo, v kakšni smeri in v kolikšnem obsegu naj uresničevanje nalog na tem področju obremenjuje skupnost, koliko pa posameznika. Program določa načelo, po katerem naj bi urejali stvari tam, kjer obstoja za to tako lokalni interes kot tudi pobuda; taka sin'eva je po svojem bistvu element samoupravljanja. Tu bodo imeli pomembno vlogo krajevni odbori in druge oblike samoupravljanja (kot, na primer, skupnost interesentov za dograditev vodovoda v tem ali onem kraju in podobno). Med drugimi komunalnimi problemi predvideva predlog programa v tem obdobju, denimo, tudi

Stanovanjski bloki v bližini »Petrola«

modernizacijo vseh cest v občini, po katerih je večji promet. Prav tako vsebuje predlog programa težnjo po tem, kateri kraji v občini naj bi v tem času dobili vodovod. Ena izmed določb pa je ta, da bomo v tem času rekonstruirali celotno električno omrežje in dokončno elektrificirali vse kraje v občini.

Med problemi na področju družbenega standarda bo nedvomno sila važna gradnja stanovanj. Tudi tu določa predlog programa načela, po katerih naj bi ljudski odbor uporabljal stanovanjski sklad. Po teh načelih naj bi uporabljali sredstva predvsem za družbene objekte. Kredite posameznikom naj bi dajali samo za točno določene vrste gradenj, ki so glede na družbeno ekonomičnost še sprejemljive. Toda tudi sredstva za družbeni standard bo treba uporabljati, prav tako kot gospodarske investicije, po načelu smotrnosti, ekonomičnosti.

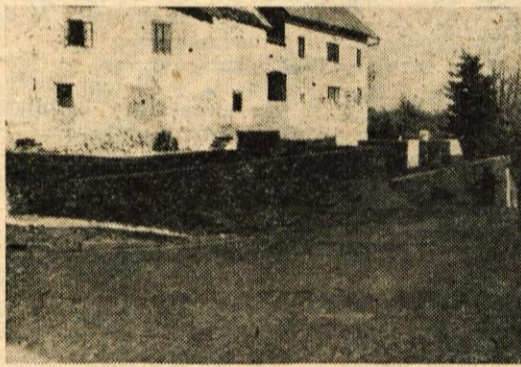
Program obravnava tudi načela kadrovske politike v občini. Ta načela so taka, da so sinteza nekaj elementov: deficitarnosti posameznih poklicev, ki se kaže v perspektivi, prizadevnost posameznika in socialne okoliščine. Pomoč družbe naj uživa tisti posameznik, ki po kaže tudi sam dovolj interesa za prosperiteto.

Kmetijsko posestvo urejajo ter gradijo tudi nekatera poslopja

Te elemente kadrovske politike naj bi uporabljali, denimo, pri štipendiranju, tako Občinski ljudski odbor oziroma njegova komisija kakor tudi podjetja.

Skra'ka: Program dela določa samo načela, od količine sredstev, ki jih bomo v občini v prihodnjih letih ustvarjali, pa je odvisno, v kolikšni meri bomo predvidene naloge lahko uresničevali. Ravno ravnanje po teh načelih pa naj bi nam omogočilo, da bomo razpoložljiva sredstva res najbolj smotrno uporabljali, kajti tudi od tega so uspehi zelo odvisni.»

Mesto, ki ima številne pogoje za razmah turizma, mora olepšati tudi svojo zunanjo podobo. Zato v Loki urejajo tudi Graben.

„Ali so o predlogu programa že razpravljali tudi volilci, organi delavskega in družbenega upravljanja ter množične organizacije ter kakšni so njihovi predlogi in pripombe?“

»Pri sestavljanju predloga programa dela je že sodeloval tudi ožji krog ljudi iz kolektivov. Hkrati, ko bo začel o njem razpravljati Občinski ljudski odbor, bomo dali predlog programa v razpravo tudi zborom volivcev, delavskim svetom, organom družbenega upravljanja in mno-

žičnim organizacijam. Na naslednji občinski seji bodo vsi ti lahko povedali svoje pripombe in predloge. Na osnovi vseh zbranih pripomb in predlogov bomo potem sestavili končni predlog programa, o katerem bo razpravljali in sklepali Občinski ljudski odbor.«

V »PLAMENU« SE TRUDIJO ZA IZPOLNITEV PLANA

V tovarni vijakov in žbljev »Plamen« v Kropi so v 11 mesecih t. l. dosegli plan z 98,2%. Proizvodnja znaša 3.240.000 kg, to je za 336.000 kg več kakor lani v istem času.

Ce v mesecu decembru ne bo primanjkovalo električne energije, upajo, da bodo družbeno zadolžitve za leto 1957 izpolnili stoddotno.

V letu 1958 predvidevajo povečanje proizvodnje še za 4%. DS je na zadnjem zasedanju plan za prihodnje leto že potrdil.

C. R.

GORENJSKI ZADRUŽNIKI SKLEPAJO POGODBE ZA PRODAJO PITANIH PRAŠIČEV IN GOVEJE ŽIVINE

Tudi zadržniki na Gorenjskem sodelujejo v proizvodnih skupnostih. Tako so minulo leto sklepali pogodbe za pridelovanje semen-

skega krompirja, to jesen pa so nimanje. Gospodarska poslovna začeli sklepati pogodbe za pitanje govedi in prašičev. Spitali bodo že pripravljala na sklepanje po 163 mladih goved, ki niso bila priznana za plemo. Pogodb za rejo klavnih prašičev še niso zaključili. Pričakujejo, da jih bodo sklenili za okrog 2000 glav. Okrog 400 prašičev so tudi že prodali zagrebški tovarni za predelavo mesa. Za te namene je najbolj primerna bela pasma mesnatih prašičev, ki jih na Gorenjskem že precej redijo.

V NAKLEM ŽE PRIHODNJI MESEČ NOVA VALILNICA

Odslej bodo tudi perutninarstvo začeli na Gorenjskem načrtneje gojiti. V novem skladišču krompirja v Naklem pri Kranju bo že prihodnji mesec gotova umetna valilnica. Predvidevajo, da bo v letu 1958 dala okrog 10.000 piščancev, naslednje leto pa bodo njeno zmogljivost še povečali. Z novo valilnico nameravajo pospešiti gojitev tistih vrst kokoši, ki so dobre nesnice. Povprečna nesnost na Gorenjskem je sedaj okrog 100 jajc na leto, s selekcijo in gojitvijo čistopasemskih živali pa bodo povečali za okrog 140 jajc. Tudi za gojitev pohancev devanja in uspehe naših raziskovalnih inštitutov.

INŽENIRJI IN TEHNIKI SO DOBILI NOVO IN ZANIMIVO ČTIVO

Uredništvo »Nove proizvodnje« je zaključilo svoj VIII. letnik. Te dni je izšla iz tiska št. 5-6/57. Tudi vsebina te številke je zanimiva, saj najdemo v njej mnoge zanimive članke ter prispevke o tehničnih novostih doma in v svetu.

INŽENIRJI IN TEHNIKI SO DOBILI NOVO IN ZANIMIVO ČTIVO

Uredništvo »Nove proizvodnje« je zaključilo svoj VIII. letnik. Te dni je izšla iz tiska št. 5-6/57. Tudi vsebina te številke je zanimiva, saj najdemo v njej mnoge zanimive članke ter prispevke o tehničnih novostih doma in v svetu. Tudi za gojitev pohancev devanja in uspehe naših raziskovalnih inštitutov.

Nezgod letos ni manj

Do začetka novembra letos 3.831 nesreč, od tega 5 smrtnih

Letos do začetka novembra je komisija za HTZ pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Kranju zabeležila 3.831 nesreč. Če primerjamo to število s številom nesreč lani, opazimo, da jih je letos več. Na okrajni komisiji za bigiensko-tehnično zaščito v Kranju pravijo, da je glavni vzrok za povečanje števila nesreč preutrujenost ljudi, kažejo pa se tudi posledice vojnih let. Značilno je, da se število nesreč na poti v službo in domov še ni zmanjšalo, kljub temu, da je že skoro povsod preskrbljeno, da se delavci lahko vozijo na delo iz oddaljenih krajev z avtobusi. Izguba zaradi nesreč je bila v kranjskem okraju lani okoli 303 milijone, v čemer pa še niso vštete datave za socialno zavarovanje. Povprečni izostanek z dela je bil lani pri 4.409 nesrečah 17 dni na enega ponesrečenca. Lani se je ponesrečilo 7,83% vseh zaposlenih. Letos se je v začetku leta število zmanjšalo, kaže pa, da bo do konca leta nesreč v primerjavi z lanskim letom letos več. Najčehči izvori nesreč so stroji. Lani je bilo pri strojih 411, zaradi raznega materiala 395 in zaradi ročnega orodja 366 poškodb. Letos razmerje med temi nesrečami ni bistveno drugačno. Tudi razmerje vzrokov poškodb se letos glede na lani ni spremenilo; lani je bilo 46% nesreč zaradi osebnih činiteljev, 37% zaradi slabe organizacije dela in 17% zaradi delovne okolice.

Največ nesreč je bilo do sedaj v kovinski industriji — 20%, v črni metalurgiji 19%, v gozdarstvu 19%, gradbeništvu 17% elektro industriji 10%, manjše pa je število nesreč v industriji elektrotehničnih proizvodov 5,75% in v tekstilni industriji 5,5%, od skupnega števila nesreč. Analiza nesreč po delovnem času kaže, da je največ nesreč ob ponedeljkih (18%), najmanj pa ob sredah (14,6%), največ jih je četrto uro dela (13,2%), najmanj pa smo uro dela, ko jih je povprečno 8%.

Lani je bilo v vsem letu 9 smrtnih nesreč. Letos pa je bilo do začetka novembra v kranjskem okraju 5 smrtnih nesreč. Od teh so bile tri zaradi električnega toka in od tega 2 na istem kraju, na stavbišču Tovarne verig v Lescah.

Analiza nesreč kaže, da se nesreče glede na število zaposlenih množijo. Čeprav je največ nesreč zaradi osebnih činiteljev, pa bo kljub temu treba poskrbeti, da se v podjetjih uredijo varnostne naprave, kar bo prav gotovo vplivalo na to, da bo manj nesreč, delovnih izostankov, izdatkov za socialno zavarovanje in tudi splošno zadovoljstvo ljudi pri delu bo boljše.

gorenjski obveščevalci

MALI OGLASI

Občni zbor SZDL Huje bo v nedeljo 15. 12. 1957 ob 8.30 uri v Prešernovem gledališču.

Prodajam kožuvinast plašč iz lisicjih kož, dobro ohranjen za 20.000 din.

Radio 6 cevni Telefonfunkn prodam ali zamenjam za deske.

Prodajam bukova drva po 2.400 din m³.

Prodajam 2 postelji in kuhinjsko kredenco. — Semen, Tavčarjeva 17, Kranj.

Prodajam hišo, Kalvarija 28, Kranj.

Prodajam hrastove stebre za kozolec. — Okroglo 4.

Prodajam dele od kovinske stružnice in univerzalno planploščo (plansajbo). — Kokrica 1, Kranj.

Poslovodjo za poslovavnice v Trzinu sprejemamo takoj ali pozneje. Pogoji visokokvalificirani trgovski pomočnik verziran v tekstilni stroki. Stanovanje ni preskrbljeno. — Ponudbe oddati na upravo »Gorenjske oblačilnice«, Kranj.

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ KRANJ RAZPISUJE MESTO TAJNIKA KLUBA GOSPODARSTVENIKOV

Pogoji: Visoka strokovna izobrazba ali najmanj srednja strokovna izobrazba z večletno prakso v gospodarstvu.

POLEG TEGA SPREJME ZBORNICA TUDI KOMERCIALISTA z dovršeno ekonomsko srednjo šolo in nekajletno prakso v podjetju ali absolventa trg. šole z večletno prakso v trgovini.

Ponudbe z navedbo dosedanje službe je poslati tajništvo Trgovinske zbornice v Kranju, Prešernova ulica 10.

Delikatosa Kranj išče za nastop 1. 1. 1958 točajka za bar »BISER«. Pogoj: kvalificirana gostinska moč. Ponudbe poslati upravi »Delikatosa« Kranj.

Dobrega mizarskega pomočnika takoj sprejemam za stalno ali v honorarno zaposlitev. — Pungershek Jakob, Stražišče 77, Kranj. Takoj sprejemam kleparskega pomočnika. Naslov v oglasnem oddelku.

Po službi grem pomagati v gospodinjstvu za hrano in stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku.

Nudim stanovanje in hrano delavki, ki dela v treh izmenah za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v oglasnem oddelku.

Absolventka trgovske akademije z znanjem srbohrvaščine, nemščine in nekaj francoščine išče zaposlitev. Naslov v oglasnem oddelku.

Grem za kurirja ali točaja v gostinstvu. Naslov v oglasnem oddelku.

Iščem enodružinsko stanovanje, plačam 2 leti naprej ali tudi kupim. Stanovanje naj bo po možnosti v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku.

Smrekove hlode kupim. — Dolenc Jože, Stražišče 94, Kranj.

Prodajam kompletne prostostoječe štedilnik z belimi ploščicami, bojler z grelnimi cevmi in stensko školjko. — Prešernova 12, I. nadstropje Kranj.

Oddam 3 dojenčke v rejo ali posvojitve. Interesenti naj se zgledajo v oddelku za zdravstvo in socialno varstvo obč. Kranj, Titov trg 4/II., soba št. 40.

Našla sem usnjene moške rokavice. — Huje 64, Kranj.

Stavbno parcelo z načrtom in že zakoličeno na Klancu prodam. Naslov v oglasnem oddelku.

Nov sodoben ženski šivalni stroj prodam. Naslov v oglasnem oddelku pod 75.000.

Dobro pianino vzamem v najem. Naslov v upravi lista pod Jesenice.

Preključem žaljive besede o Jožetu Zibertu in Nemec Angeli. — Marija Ahačič.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 13. in 14. dec. ob 15.45, 18. in 20.15 uri amer. barv. cinemascope film s stereofonskim zvokom »RICHARD LEVJESRČNI«. Dne 15. dec. ob 8.30 matineja ameriške barv. risanke »PETER PAN«, ob 10. uri amer. film »ONSTRAN GOZDA«, ob 14. uri ital. barv. film »TEODORA«, ob 15.45, 18. in 20.15 uri amer. barv. cinemascope film s stereofonskim zvokom »RICHARD LEVJESRČNI«.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 14. dec. ob 19. uri premiera ameriške filma »ONSTRAN GOZDA«. Dne 15. dec. ob 16.30 in 19. uri ital. barv. film »TEODORA«.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE, 14. dec. ob 18. in 20. uri ital. barv. film »TEODORA«, Dne 15. dec. ob 15., 17. in 19. uri ameriški barv. film »VZHODNO OD RAJA«.

NAKLO, 14. decemb. ob 19. uri amer. barv. film »VZHODNO OD RAJA«. Dne 15. dec. ob 16. in 19. uri amer. film »ONSTRAN GOZDA«.

BLED, od 13. do 16. decembra amer. kriminalni film »TRENUTKI OBUPA«, V petek ob 20. uri. V soboto ob 17. in 20. uri. V nedeljo ob 14., 16., 18. in 20. uri.

RADOVLJICA, od 13. do 15. decembra ital. barv. glasb. film »CASTA DIVA«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

LJUBNO, 14. in 15. dec. amer. film »OPICJE NORČIJE«. V soboto ob 19.30, v nedeljo ob 16. in 18. uri.

»SORA« ŠK. LOKA, od 13. do 15. dec. ital. barv. film »ZENA NEAPELSKIH ULIC«.

»KRVAVC« CERKLJE, 14. in 15. dec. amer. voj. barv. film »CENA SLAVE«. V soboto ob 19.30. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

GLEDALIŠČE

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

V soboto 14. in v nedeljo 15. decembra ob 19.30 uri George Axelrod »SEDEM LET SKOMIN«. Romantična komedija v 3 dejanjih. Zveze z vlaki ugodne.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak delavnik ob 5.05, 6.00, 8.00, 10.10, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00, in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri, ob nedeljah pa ob 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 22.00 in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA, 14. DECEMBRA

8.05 Lepe, znane melodije.
8.35 Iz folklornih zapiskov.
9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo: Ko ti sladko spiš...
9.30 Instrumenti se vam predstavljajo.
10.10 Dopoldanski koncert.
11.00 Pionirski tednik.
12.00 Opoldanski operni koncert.

12.30 Kmečka univerza — I. Jurak; Delo žena in mladih zadržnikov v kmetijski proizvodnji.

14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

15.40 S knjižnega trga.

16.00 Glasbene uganke.

18.00 Okno v svet.

18.15 Slovenski in hrvaški zbori in samospevi.

18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori.

20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 15. DECEMBRA

7.35 Straussovi valčki.

8.00 Sportna reportaža.

8.45 Mladinska radijska igra a) Medved Pu reši pujska, b) Ekspedicija na Severni pol.

9.15 Kar radi poslušate.

10.00 Se pomnite tovariši... Ivan Bertonec-Martel: V decembru je bilo.

10.30 Pokaži, kaj znaš — (javna oddaja v dvorani Mestnega gledališča v Ljubljani).

12.00 Pogovor s poslušalci.

13.30 Za našo vas.

16.00 Milan Merčun: Teden dni v Varšavi.

16.30 Glasbeni mozaik.

17.30 Radijska igra — Milivoj Gaži-Juraj Padjen: Očetovala njiva.

18.30 Slovenska pesem od romantike do danes — X. Skladbe Josipa Pavca.

21.00 Ob jubileju Zoltana Kodalyja (Glasbena oddaja ob skladateljevi 75-letnici).

PONEDELJEK, 16. DECEMBRA

8.05 Jutranji divertimento.

9.00 Radijski potopis — Zorin: V deželi kraljice Sabe — III.

10.10 Dopoldanski koncert komorne glasbe.

11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Med trboveljskimi rudarji.

12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Nada Puppis: Uspehi kontrole molznosti za leto 1956.

13.15 Obisk iz Zagreba.

13.45 Umetne in narodne pesmi poje Obrtniško kulturno umetniško društvo »Enakost« iz Kranja p. v. Viktorja Fabianija.

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Pavel Kunaver: V prepadu Marjanščica.

15.40 Listi iz domače književnosti — Ivo Andrič: Aska in volk.

16.00 Portreti slavnih pevcev — VIII. oddaja: tenorist Benjamino Gigli.

17.15 Srečno vožnjo! (šoferjem na poti).

18.00 Mladinska oddaja.

18.45 Radijska univerza — Dr. Dušan Reja: Priprava na starost in življenje v starosti.

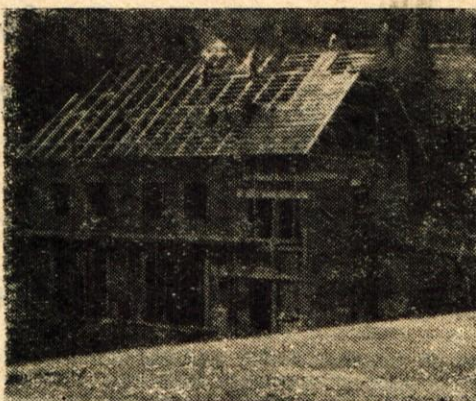
20.00 Koncert Zagrebske filharmonije.

22.30 »V študiju Villa Berg« plesni orkester Erwin Lehn).

GIBANJE PREBIVALSTVA

NA JESENICAH

Rodile so: Ana Lavnič, gospodinja — deklko; Darinka Jurman, gospodinja — deklko; Jelka Kocijančič, gospodinja — deklko; Angela Justin, delavka — dečka; Marija Ambrožič, delavka — dečka; Subha Crnovič, gospodinja — dečka; Erna Medja, gospodinja — dečka; Marija Jenstrle, uslužbenka — dečka; Ana Černe, gospodinja — deklko; Fani Sturm, gospodinja — dečka; Marija Kravanja, gospodinja — dečka; Ivica Branc, gospodinja — dečka; Marinka Novak, šiviljska pomočnica — dečka.

Ob 65-letnici bo otvoritev novega doma

V PONEDELJEK DOPOLDAN SE JE TOVARIŠU FRANCU FUJANU IZ LJUBLJANE PRIPETILA PRED AVTOBUSNO POSTAJO V KRANJU NESREČA. Z OSEBNIM AVTOMOBILOM SE JE PELJAL PROTI LJUBLJANI, KO SE MU JE AVTOMOBIL NENADOMA VNEL K SREČI NI BIL NIHČE POŠKODOVAN.

SLIKO JE NAŠ FOTOREPORTER POSNEL, KO JE OGENJ ŽE POJENJAL.

IZPLACANA ZAVAROVALNINA NAŠEMU NAROČNIKU

Državni zavarovalni zavod, podružnica Radovljica, nas je obvestil, da je nakazal naš naročnik Mariji Vidrgar iz Trboja 8000 din kot odškodnino za 20% trajno invalidnost, ki je posledica nezgode.

DOZ je letos plačal zavarovalnino že enajstim našim naročnikom, ki so se ponesrečili. Za primer nesreče so zavarovani vsi naročniki »Glasa Gorenjske«, ki vsaj za mesec dni vnaprej plačajo naročnino:

za primer 100% trajne invalidnosti 40.000 din,
za primer smrtno nezgode 20.000 din.

ka; Gabrijela Colnar, gospodinja — dečka; Marija Zeleznik, gospodinja — deklko in Angela Čuden, gospodinja — dečka. Umrl so: Jože Arh, kmet; Aleksander Filipov, poljski delavec; Janja Grom, roj. Sumrada; Ciril Zupan, vrtnarski mojster; Leon Kosmač, kmet.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Na živliskem trgu v Kranju je bilo v ponedeljek spet veliko kupcev, kar se je seveda odražalo tudi pri cenah. Na petkov tržni dan so nekateri prodajalci zaradi majhnega povpraševanja cene že nekoliko znižali, posebno jabolkom, v ponedeljek pa so spet prodajali po 100 dinarjev. Zabeležili smo naslednje cene: endivija 50 do 60, špinaca 100, radič 100, cvetača 35, kislja repa 25, čebula 50, česen 100 do 200, fižol 50, krompir 9 in 10, jabolka 80, 90 in 100, zelje v glavah 10, kisljo zelje 40, kuhano maslo 500 in med 400 dinarjev kg. Jajca so bila kot običajno po 25 din komad.

DOKLER SMO ZDRAVI

nikdar ne pomislimo na nesrečo. In če se ta vendarle pripeti?

Za take primere je »Glas Gorenjske« zavaroval vse svoje naročnike, ki imajo vsaj za mesec dni vnaprej poravnano naročnino.

Zavarovalnina znaša:

za primer 100% invalidnosti 40.000 dinarjev

za primer smrtno nezgode 20.000 dinarjev

Letos je DOZ izplačal zavarovalnino 10 našim naročnikom.

OGENJ NA ŽGOŠI

Taki klici so zbudili v terek zjutraj prebivalce v Zgošah pri Begunjah. Gorelo je poslopje Fani Nikotre. Ljudje so hiteli na pomoč. Pozneje so prišli tudi gasilci iz Radovljice. Kljub temu je ogenj povzročil kakih 700.000 dinarjev škode.

Ali bo hokej izpodrinil umetno drsanje

Odkar se je pri nas hokej na ledu toliko razvil, da v zimskih mesecih povsem nadomešča nogomet, se je odmaknilo umetno drsanje v ozadje, ki se je gojilo svoječasnno v zelo veliki meri. Povsem razumljivo je, da je mladina danes bolj navdušena za hokej kot za umetno drsanje, saj je igra živahnjša in zaradi borbenosti tudi privlačnejša od umetnega drsanja. Za hokej ni potreba mladine prav nič prigovarjati, če le more se izživljati na drsališču, če ji to ni dano pa izkoristi tudi najmanjšo ledeno ploščo kjerkoli in zbija škatlje, ki naj bi predstavljale pack. Tako je vsaj na Jesenicah.

Zelja mnogih staršev pa je, da bi se nudilo njihovim otrokom naravno vadenje v umetnem drsanju, ki skoraj izumira. Starši bi bili pripravljene plačevati potreben prispevek in bi bili hvaležni vodstvu Hokej kluba na Jesenicah, če bi posvetilo umetnemu drsanju in s tem najmlajšim drsalcem malo več pozornosti. Določeni naj bi bili dnevi in ure za načrtno učenje umetnega drsanja. Trenutno pa je prosta edino nedelja in še ta samo dopoldne, ker so popoldne večidel hokej - tekme. Med tednom pa za umetno drsanje ni nobeno popoldne rezervirano. Vemo, da potrebujejo hokejisti spržo predvidenih tekem resen trening, da trenirajo na jeseniškem drsališču tudi drugi hokej klub, pa kljub temu upamo, da bi bilo možno mladini, ki si želi umetnega drsanja, ustreči v večji meri. Odgovorni za umetno drsanje v Hokej klubu Jesenice, naj bi o stvari razmislili. Prav gotovo jim bodo za vsako razumevanje tako otroci kot starši zelo hvaležni.

TEKMOVANJE NA JEZERSKEM

V nedeljo dopoldan je bil na Jezerskem prvenstveni strelski dvoboj med strelci z Jezerskega in iz Predoselj. Tekmovali so z različnimi puškami iz stoječega položaja. Gostje so bili v precejšnji premoči, saj so njihovi člani dosgeli zmago s 1603 : 1525 krogi

POSTRANSKI ZASLUŽEK VAS ČAKA,

če se lotite pridobivanja novih naročnikov za »Glas Gorenjske«, ki je najpriljubljenejši časopis na Gorenjskem.

Za vsakega novo pridobljenega naročnika prejmete provizijo:

50 din, če naročnik takoj vplača celoletno naročnino 600 din,

35 din, če naročnik takoj vplača polletno naročnino 300 din,

25 din, če novi naročnik ne vplača naročnine takoj ob naročilu.

Vse zbiralce novih naročnikov bomo upoštevali tudi pri našem velikem nagradnem žrebanju.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI KOMITE LMS

BOHINJ

čestitajo vsemu prebivalstvu k občinskemu prazniku in mu želijo pri nadaljnjem delu še mnogo uspehov

Rimska doba na Gorenjskem

V Bobovku pri Kranju so odkrili kulturo iz 2. stoletja po n. št. — Kdo so bili nosilci te kulture? — Arheologi spet na delu

Delavci Opekarne v Bobovku pri Kranju so pred časom pri odkrivanju vrhnje plasti zemlje nad ilovico naleteli na zanimive in mnogo obetajoče arheološke najdbe — na žgane grobove. O najdbi so obvestili Mestni muzej v Kranju, ki je poslal na teren strokovnjaka — arheologa. Prva zaščitna izkopavanja, ki so se začela s pomočjo Okrajne spomeniške komisije, konec lanskega leta in letos poleti, ter analiza izkopanih in laboratorijskih arheoloških sekcij pri SAZU v Ljubljani so pokazala, da gre za grobišče iz rimske dobe.

Odkritih je bilo 37 žganih grobov, kvadratne in ovalne konstrukcije, ki so bili vkopani približno 40 cm globoko. V grobovih so naleteli na oglje (analiza je pokazala, da gre za bukovo oglje) in številne dodatke: nože, bronzaste in srebrne fibule (zaponke), dalje na lončeno posodo (vrči, oljenke, lonci) različnih velikosti in oblik z okraski ter na steklene vaze. Število predmetov, ki so bili najdeni v posameznih grobovih, ni bilo enako.

Med vsemi grobovi utegneta biti najzanimivejša dva groba. V prvem so našli okovano leseno skrinjo s ključem in tečaji, v njej pa več manjših enoreznih nožev, dvorezen meč s trnom za nasaditev ročaja, steklenico iz svetlo zelenega prozornega stekla, oljenko, čaše in glinasti skodelici. Drugi, še zanimivejši grob pa je bil v pepelnici iz peščenjaka. Skrinja za pepel je pravokotne oblike, velikosti 73 x 60 x 38 cm in je pokrita s kamnito ploščo. V zvezi s to najdbo je omeniti tudi dele srebrnih fibul, vrč in steklene posodice. Ob tej priložnosti omenimo, da predstavljajo srebrne fibule pravo redkost med gradivom, ki ga poseduje Slovenija iz te dobe.

Najdeni so bili tudi grobovi, ki pa so bili prazni, iz česar je moč sklepati, da gre le za mesta, kjer so sežigali umrle na grnadi, nato pa so oglje s posmrtnimi ostanki prenesli v grob.

Medsebojna primerjava in konstrukcija odkritih grobov ter obilnatni dodatki (orožje, fibule, keramika itd.) delno osvetljujejo pogrebne rituale (obrede), hkrati pa opozarjajo na družbeno diferenciacijo, to je razloček med premožnimi in siromašnimi sloji. Stevilo in vrsta predmetov, ki so jih položili umrlemu v grob, je v tesni zve-

zi s verovanjem v posmrtno življenje pokojnika.

Spričo najdenih objektov, pa smo postavljeni pred novo vprašanje: Kdo so nosilci te kulture, če gre v našem primeru za grobišče iz 2. stol. po n. št. Tega vprašanja namreč znanost kljub vsem naporom ne more razvozlati. Tu sta laik in strokovnjak nemočna v enaki meri, hkrati pa sta postavljena pred vprašanje, ki mu je moč zadostiti zgolj z ugibanjem.

Možnih je več razlag: lahko gre za domačine — romanizirane prebivalce, ki so prebivali v tem kraju, ali za manjšo skupino ljudi, ki se je selila preko naših krajev in je bila tu od domačinov napadena in pobita. Ali sta ti domnevi upravičeni? Materialnih sledov o kakšni naselbini ali domačiji v tem kraju doslej še niso odkrili, kar velja v večji meri tudi za trgovsko pot. Domnevajo pa, da je čez te kraje takšna pot v resnici vodila, in sicer iz gradbišča na Smarjetni gori, preko gradbišča nad Bašljem in od tod čez Bašelsko sedlo na Koroško. S to domnevo pa seveda lahko podpremo tudi misel o skupini ljudi, ki se je pri svoji selitvi poslužila te ceste.

Vse kaže, da teh problemov ne bomo mogli razvozlati vse dotlej, dokler nam naključje in nova izkopavanja ne bodo dala novih izkopanih in z njimi tehtnejših dokazov o tukajšnji kulturi. Ker pa bodo v bližnji bodočnosti arheologi ponovno začeli z zaščitnim izkopavanjem, se smemo seveda nadejati novih najdb, ki utegnejo osvetliti vse probleme, s čimer bo končno moč rekonstruirati materialno življenje naših prednikov na Gorenjskem.

Vse do sedaj izkopane najdbe hrani Mestni muzej v Kranju.

S. S.

filmi, ki jih gledamo

Z ONE STRANI GOZDA

Ameriška pisateljica Lillian Hellmanova sodi v vrsto naprednih književnikov, ki so že pred drugo svetovno vojno začeli posegati v svojem literarnem delu v socialno in politično problematiko. Njena najznačilnejša dela so: Kobilice, Straža na Renu in Z one strani gozda. Te drame so po velikem uspehu na ameriških in evropskih odrih doživele nič manj pomemben uspeh tudi kot filmske adaptacije. Z najdnim delom Z one strani gozda, posega Hellmanova v konec 19. stoletja, in sicer v razmere po porazu konfederacijskega Juga. V tej drami zajema del kronike dru-

žine Hubbardovih.

Režiser Michael Gordon, ki je dramo zelo uspešno zrežiral na odru, tudi s filmom ni razočaran. Čeprav je težišče drame na dialogih, se je z občudovanja vredno spretnostjo mojstra-režiserja, ki mu ABC filmskega ustvarjanja ni neznanka, znal izogniti monotoni in ohraniti zgodbi dinamično pripoved. Posrečilo se mu je ustvariti film, ki sodi z avtorjevo umetniških vrednot prav v vrh filmske ustvarjalnosti. Del zaslug za popolni uspeh filma nosijo tudi odlični igralci Frederic March, Dan Duryea, Edmond O'Brien, Ann Blyth in drugi. — Filma nikakor ne kaže zamuditi. aa

KNJIŽEVNIK IN POLITIČNI DELAVEC DR. FERDO KOZAK UMRL

V nedeljo, 8. decembra je po krajši bolezni umrl v Ljubljani slovenski književnik in politični delavec, predsednik Ljudske skupščine LRS dr. Ferdo Kozak.

Med obema vojnama je bil pokojnik med osnovateli nove slovenske revije »Sodobnost«, ki je

povezala v strnjeni krog napredne kulture in politične delavce v Sloveniji. Revija »Sodobnost« je urejal vse do druge svetovne vojne, ki je bila hkrati tudi začetek našega vseljudskega boja za nacionalno in socialno osvoboditev. V povojnih letih je dr. Kozak urejal literarno revijo »Novi svet« in pozneje »Našo sodobnost«. Vsa leta je delal tudi v političnem življenju. Bil je član Predsedstva SZDL Slovenije, minister za prosveto, najprej predsednik nato pa podpredsednik Ljudske skupščine LRS. Njegovo požrtvovalno delo pa ga ni oviralo, da ne bi ostal zvest tudi pisateljevanju.

Vzpodbudni sklepi DPD „Svoboda“ v Podnartu

Malo pozno smo sicer opravili v Podnartu občni zbor DPD Svoboda, zato pa ob zelo dobri udeležbi in temeljito. Življenje v društvu je bilo pred dobrim letom dni zelo razgibano, posebno pa sta bili uspešni dramska in pevsko sekcija. Društvo je znalo poskrbeti tudi za več poučnih in zanimivih predavanj. Nekaj časa je delovala tudi gradbena sekcija. Kakor smo izvedeli iz poročil, je društvo v tem letu postavilo na oder le še eno dramsko delo in to Mire Pucove Svet brez sovraštva. Putje in godba sta pa v društvenih prostorih zamrla. Le šahovska sekcija se je lahko predstavila s svojim obračunom. Opravila je več srečanj v okrajnem merilu in se pri tem častno borila. Nemalo zaslug za to ima agilni tovariš Santelj.

Upamo pa, da sklepi, ki jih je sprejel občni zbor za obuditev in poživitev dela v društvu, ne bodo običajni na papirju. Dvorna v novem Domu je sedaj že

toliko urejena, da omogoča pestro kulturno dejavnost. Pri tem je opravil nelahko in zelo požrtvovalno delo koordinacijski odbor Svobode in Partizana, največ pa neumorni predsednik DPD Svobode tov. Tone Solar. Morda bi

kazalo svetovati društvu, da bi poskrbelo predvsem za vzgojo kulturnovodstvenega kadra, mogoče pa bi znati uprati tudi nova pota, ki nam jih nakazujejo sodobni življenjski tokovi in njih socialistična vsebina. jt.

Akademski kipar Janez Lenassi razstavlja v Kranju

V torek, 10. decembra je bila v Mestnem muzeju v Kranju odprta razstava risb in male plastike (mavec, žgana glina) akademskega slikarja Janeza Lenassi.

Razstavlja mlajši generaciji naših likovnih umetnikov. Diplomiral je na Akademiji upodablajočih umetnosti v Ljubljani in končal specialno šolo za kiparstvo pri prof. Borisu Kalinu.

Ze bežen pregled razstavljenih plastike pove, da je Lenassi modernist, ki ga umetnostna hotenja

vodijo v poenostavljanje forme objekta, kjer je to le mogoče. V svojem ustvarjanju se ukvarja predvsem z upodabljanjem figurálnih momentov.

Lenassi se je doslej udeležil dveh kolektivnih razstav društva likovnih umetnikov, in sicer v Mariboru in Ljubljani, to pot pa se predstavlja ljubiteljem likovne umetnosti s prvo samostojno razstavo. Razstavljeno delo odlikuje predvsem samosvoja osebnostna nota in izvorna motivika.

Razstava bo odprta predvidoma do 20. decembra. S.

Zapisek ob večeru mladih umetnikov

Torkov solistični koncert v Kranju pod naslovom »Večer mladih umetnikov« je drugi letošnji uspeh, ki ga je zabeležila kranjska koncertna poslovalnica v svojih naporih, kako ustreči želji koncertnega občinstva po kvalitetnih glasbenih in pevskih nastopih.

Tokrat smo prisluhnili članom ljubljanske opere mezosopranistki Boženi Glavakovi, tenoristu Mitji Gregoraču in pianistu Borutu Lesjaku. Pri klavirju je bil prof. Ciril Cvetko.

Program izvajanih del je odlikovala zelo pestra in tenkočutna izbira glasbenih stvaritev iz koncertne in operne literature, začeni pri mojstrih stare klasične in dalje preko klasične in romantike vse do stvaritev sodobnih avtorjev. Na sporedu so bili: Bach, Schuman, Schubert, Brahms, Glier, Lajovic, Bersa, Tajčević, Gutovac, Čajkovski, Thomas, Debussy, Šivic in Verdi.

Prvi vtis: vsem nastopajočim se je poznala dobra tehnična pripravljenost. Sicer bi bilo moč razpletati misli o interpretaciji vseh treh umetnikov in o njihovih umetnostnih potencialih, analizirati bi lahko čut za formo, razpredali misli o plastičnem razpletanju metodike in o vrednotenju glasbenih vrednot z ozirom na čustveno prednašanje, o glasovnem materialu, obsegu in še o mnogih specifičnih detajlih, ki so dali temu večeru pravo podobo. Omejili pa se bomo zgolj na končni vtis, ki ga je bila deležna publika. Poslušalci so zapuščali dvorano polni najglobljih vtisov, ki jih more vzbuditi le brezhibno izvajanje programa.

Višek večera pa so bile vséakakor arije iz oper Trubadur, Traviata, Mignon, Evgenij Onegin in Carmen. S.

Miloš Mikelc:

Pomenki o filmu

In kako homo znali ločiti resnično umetniško od spretno izdelanega lažnega psihološkega filma? Res, če si nismo svojega okusa izbrusili v vsakodnevem stiku z umetnostjo in s strokovnim poznavanjem »filmskega jezika« (filmskega izraza, umetniških izraznih sredstev in obrtnih postopkov), nam bo to težko. Potem se moramo znesti samo na svoj dobri čut, ki pa nas bo le redkokdaj varal, če ga ne zadušimo in se z veseljem ne predamo poceni solzam ali poceni smehu. Večkrat kdo reče: »V tem filmu mi pa nekaj ne ugaja,« vendar kasneje tistega »nekaj« ne premisli do konca. V nekem filmu ste opazili nelogičnosti, neresničnosti, neverjetnosti, nepsihološke zaplete in razplete — nikar jih ne pozabite že v naslednji minuti! Premislite in ugotovite, ali so v resnici neverjetni in neresnični; pri tem se boste spomnili še drugih takih trenutkov iz tistega filma in na koncu boste ugotovili, da je bil film kaj majhne cene in majhne vrednosti. Tako si boste izbrusili okus in če ga imate hkrati priliko, da si ostrite estetski okus in se s spoznavanjem umetnosti v prejšnjih dobah in v sedanosti izobražujete tudi v gledališču, na razstavah, z dobro knjigo, boste kmalu znali sami ocenjevati filme in ločiti zrno od plev. Potem ne boste več izpostavljeni učinkom slabih filmov, ki nam slikajo življenje neresnično in nas varajo, ker so nastali ne iz umetniških hotenj, temveč z enim in ednim smotrom: da polnijo žepo producentov, netalentiranih zvezd in filmskih družb z denarjem obiskovalcev kinematografov.

PUSTOLOVSKI FILM IN KRIMINALNI FILM

Gusarska ladja v romantičnem pristanišču južnomorskega otoka. Divji, neobriti možje z rdečimi rutami na glavah ali okrog vratu in z dolgimi noži za pasom. Mlada lepa žena, ki po nesreči pade v to družino in ji grozi sramotna smrt. Potem pa lep in močan mlad mož, ki s svojo sabljaško spretnostjo užene kosmate gusarje v kozji rog, reši lepo junakinjo in si pribori njeno ljubezen.

Takih in podobnih filmov gledamo na desetine. Imenujemo jih s skupnim imenom pustolovske filme. Pustolovske zgodbe niso filmska posebnost, ampak jih dobro poznamo že iz književnosti. Zato o značilnostih takih zgodb, o tipih, ki nastopajo v njih (praviloma so to tipi — karakterji nikoli), skorajda ne kaže izglubljati besed. Pustolovski filmi se od svojih književnih bratrancev, pustolovskih romanov, razlikujejo samo po tem, da so za sodobnejšega človeka privlačnejši, ker razpolagajo z vso perfektnostjo moderne filmske tehnike.

V naših pomenkih o filmu smo o western filmu zapisali, da je v izjemnih primerih lahko umetnina. Pustolovski film to v nobenem primeru ne more biti. Lahko je samo bolj ali manj spretno in posrečeno narejen, torej bolj ali slabši v svoji vrsti, preko te omejitve pa se ne more povzpeti in z umetnostjo nima ničesar skupnega.

Isto velja za kriminalni film. Namenjen je prav tako kot pustolovski ali revijski film zgolj zabavi, sprostitvi, raztresenju človekovih misli in gledalec z izbrušeni okusom ga bo šel gledat v ta namen. Tudi sicer je

pustolovskemu filmu zelo soroden — tako kot je kriminalni roman (in kriminalni filmi so zgrajeni točno po istih pravilih kot kriminalni roman) soroden pustolovskemu romanu.

Včasih vidimo filme, ki jih imenujemo umetniške, pa so po tematiki kriminalni (n. pr. Džungla na asfaltu, Key Largo). Ti filmi so zares umetniški; čeprav obravnavajo kriminalne snovi, pa z običajnim kriminalnim filmom niso v nobenem sorodu, ker jih obravnavajo na popolnoma drug način in na drugi ravni, na ravni umetniškega upodabljanja življenja.

Naših pomenkih smo skušali bežno opisati značilnosti nekaterih filmskih zvrsti in naštetj nekater kriterije za ocenjevanje filmov. Teh kriterijev se običajno drži tudi časopisna filmska kritika, ki zaradi pomanjkanja prostora ne more n. pr. ob vsakem western filmu razčleniti vse značilnosti western zvrsti, ampak lahko samo pove: film je take in take zvrsti in v tej zvrsti take in take kvalitete.

Film je industrija. Če najdemo med tisoči knjig, ki jih vsako leto dobijo v roke bralci po vsem svetu, komaj nekaj desetnih dobrih, potem je tako razmerje med dobrimi in slabimi deli pri industrijskem proizvajanju filmov razumljivo še manjše v korist dobrih. Kljub temu pa leto za letom nastajajo tudi dobri filmi, mojstrska dela filmskih umetnikov vsega sveta. Če se ti filmi po svoji maloštevilnosti skorajda izgubijo med tisoči kilometrov filmske plaže, pa vendar s svojimi umetniškimi spoznanji o človeku in življenju bogatijo zakladnico človeške kulture. Opozarjati na take filme je poglavitna dolžnost naše filmske kritike. Propagirati jih, razlagati, približati gledalcu in s tem doprinesiti svoje k splošnemu dvigu kulturne ravni naših ljudi. KONEC

JANEZ LENASSI: Ribič in čoln (mavec) 1957

JANEZ LENASSI: Grob (risba) 1957

TAKO RAD BI BIL VELIK IN SAMOSTOJEN

Kolarjev Andrejček hodi letos v 1. razred. S sošolci se prav dobro razume, le to mu ne gre v račun, da imajo njegovi prijatelji nekaj denarja, ki ga smejo potrošiti po svoji volji. V tem pogledu bi jim rad postal enakopraven. Zato je doma že večkrat izrekel željo, da bi mu oče in mati kdaj podarila kak dinar. Starša pa sta mu vedno dejala, da denar ni za otroke. Sicer sta mu kupila vse, kar je hotel imeti, vendar nista razumela, da bi bil Andrejček mnogo bolj zadovoljen, če bi lahko včasih sam stopil v trgovino in izbral kaj malega zase.

Pred kratkim so se dečki iz šole grede spet ustavljali pred izložbami. Andrejčkovi tovariši so se odločili, da bodo naslednji dan kupili balončke. Andrejček je bil edini med njimi, ki tega sam ne bi mogel storiti. Oče bi mu sicer balonček takoj kupil, toda kaj, ko se pred tovariši na ta način ne bi mogel postaviti. Tako rad bi bil velik in samostojen.

Naslednje dopoldne fantu naloge niso šle od rok. Neprestano je razmišljal o balončkih in o tem, da ga bodo tovariši popoldne pomilovali in podcenjevali. Slučajno je na kuhinjski omari opazil stotak in nekaj kovancev in tedaj je sklenil izmakniti vsaj 10 dinarjev. Ko se je mati za nekaj časa odstranila, se mu je to posrečilo, toda le za dobro uro. Denar je bil točno preštet in mati je nameravala z njim plačati naročnino za časopis.

Raznašalka je kmalu nato res pozvonila in ko ji je mati hotela plačati, je presenečena ugotovila, da manjka kovanec za 20 dinarjev. Samo Andreja je lahko osumila. Fant je priznal, da je vzel denar za balončke, vendar ga ni poslušala. Ozmerjala ga je s tatom, Andrejček pa, ki se ni čutil tako pokvarjenega, je bil užaljen in se je zaprl vase. Odklej svojih želja ni več razkrival staršem, ker je bil prepričan, da ga ne bodo razumeli.

MANEKEN 8-9

Te dni je izšla nova, dvojna številka slovenske modne revije »Maneken«. Vsebinsko je zelo pestra. V njej boste našle vrsto tujih in domačih modnih novosti za poznojesensko in zimsko obdobje. Tudi moški modji je namenjeno nekaj modelov in za otroke boste prav tako lahko izbrale kaj primerne za mrzle dni.

GOSPODINJE SO DOBILE PRIPOMOČEK ZA KNJIGOVODSTVO

V vrsti številnih publikacij, ki jih izdaja Centralni zavod za napredek gospodinjstva, je tudi letos Gospodinjski koledar.

Na željo naročnikov ob lanski anketi je Založba letos izdala obrazce za gospodinjstvo knjigovodstvo v posebnem zvezku na 64 straneh. Obrazci so povsem spremenjeni, zato bo gospodinja lahko imela točen pregled ne le nad dohodki in izdatki, temveč tudi nad cenami in količinami nakupljenega blaga. Za nekatere preglednice, ki so jih gospodinjje lani deloma odklanjale, deloma pa pozdravljale, kakor n. pr. o izposojenih predmetih, seznam perila za pranje, inventar itd., je naveden samo vzorec. Novi so vzorci preglednic »Kaj moram kupiti v prihodnjem mesecu«, »Proizvodnja in poraba jajc in mleka«, ki bodo ustrezali zlasti kmečkimi gospodinjstvom.

V koledarskem delu, ki obsega 137 strani, so poleg koledarja zbrani jedilniki, razvrščeni po dnevih (z upoštevanjem nedelj in praznikov) in po letnih časih. Zlasti važno je, da so pri tem upoštevana sodobna načela o zdravi in pravilni prehrani. Za manj znane jedi so navedeni številni recepti. Prav tako so po letnih časih dodana navodila za gospodinjstva dela in dela na vrtu. Tem slede ilustrirani članki raznih strokovnjakov z vseh področij gospodinjstva dela. Navajamo samo nekatere naslove: O pravilni prehrani, Predšolski otrok in njegova prehrana, Prehrana starega človeka, O dnevni sobi v sodobnem stanovanju, Olajšajmo delo kmečkimi gospodinjstvom, Kako naj se oblačim itd. Koledar zaključuje številna navodila za domače pletenje za otroke in odrasle.

MODA

DVA MODELA KLOBUKOV IZ REVIIJE »MANEKEN«. GOTOVO VAM BOSTA UGAJALA

RECEPTI

JEDILNIK

Goveja juha z zdrobovimi cmoki
Istrijski žlikrofi — solata
Vodni biskvit — kompot

Juha: 1/2 kg govedine, sol, voda, korenje, čebula, paradižnik, zelena, peteršilj.

Zdrobovi cmoki: 6 dkg maščobe, 2 jajci, 11 dkg zdroba. Maščobo umešamo, dodamo jajčka, in nazadnje še zdrob. Cmoke lahko zakuhamo takoj ali pa šele čez 1 uro.

Istrijski žlikrofi: 40 dkg moke, 2 jajci, nekoliko vode, 1/2 kg krompirja, 15 dkg prekajene svinine, 4 dkg masti, 5 dkg čebule, ščep majarona, popra, pest zelenega peteršilja, 1 jajce, 5 dkg masti, 4 dkg drobtin.

Naredi rezančovo testó in pusti da počiva. Vmes napravi nadev. Na masti prepraži čebulo, faširano svinjsko meso ali prekajeno svinino, dodaj majaron, poper, zelen peteršilj. Vse to stresi h kuhinjski pretlačeni krompirju in z rokami oblikuj kroglice ter jih devaj na razvaljano testo. Primerne oblikuj, pomaži ob obeh straneh z beljakom in stisni. Lahko obrežeš s koleščkom. Žlikrofe kuhaj v vrelem kropu 10 minut. Odcedi, polij z mlačno vodo in stresi na prepražene drobtine.

Vodni biskvit: 3 jajca, 6 žlic vode, 14 dkg sladkorja, 10 dkg moke, limonina lupinica. Stepi beljake s tremi žlicami vode v trd sneg. Nato primešaj izmenoma nekaj moke, sladkorja, rumenjake in ostalo vodo. Speci v biskvitnem modelu in potresi s sladkorjem.

PRAKTIČNI NASVETI

Iz starih usnjenih rokavic lahko naredimo vrečice za naočnike, nože in ure. Odstrizenim »prstom« prišijemo po dva traka, pa bomo z njimi dobro zaščitili rane na obvezanih prstih. Lahko pa narežemo iz starih rokavic tudi trake in z njimi zaščitimo hlačnice. Razrezane svetle rokavice uporabljamo za čiščenje oken.

Plesnive čevlje obrišemo s sunjo, nato pa dobro namažemo s terpentinom.

Usnje ne bo plesnelo, če ga bomo namazali večkrat s terpentinom, ki mu primešamo malo kafe.

Praden nove čevlje prvič obujemo, jih tanko namažemo z dobro pasto. Tako postanejo odpornejši in trpežnejši.

Tudi obuvati in sezuvati se moramo pravilno. Za obuvanje uporabljamo žlico, pri sezuvanju zrahljajmo trakove, da se čevlji ne bo razširil ali celo raztrgal.

V posušeno pasto za čevlje kanimo nekaj kapljic terpentina in jo zmešajmo.

TONČKA PERČIČ

Dolja trudna

Polja trudna sama so ostala, veter le jih z mrzlo roko boža, da na vrtu osamela roža stiska k sebi blede, vele liste.

Prazna, tiha zdaj so naša polja, kot v večerih mirno je dvorišče; črni vran le po razoru hodi za žledček prazni hrane išče.

In grmiček golj ob ograji v zrak steguje svoje drobne veje — morda se ga sonček le usmili, z dihom toplim prstke mu ogreje.

Polja v vetru sama so ostala, kmalu belj snežec jih pokrije in v odejo toplo vsa zavije. V sanjah bodo sonca dočakala.

UKRADENA SVINJA

v tisti vasi kmet, ki se je hotel tega ogniti. Vprašal je čevljarja za svet. Ta pa mu je dejal: »Razglašim vsem sosedom, da so ti ukradli svinjo.«

Potem pa mu je čevljar, ne da bi kmet kaj posumil, ukradel svinjo. Ko se je kmet zjutraj zbudil, ni bilo svinje nikjer. Šel je k čevljarju in vpil: »Ukradli so mi svinjo!«

Čevljar pa je odvrnil: »Imenitno se pretvarjaš. Prav tako kot sem ti svetoval.« Ker pa je kmet še kar naprej tarna, je rekel: »Bravo, mojster si, res!«

Ker pa kmet le ni odnehal; mu je čevljar ponovno dejal: »Ali ti nisem dal čudovit nasvet!«

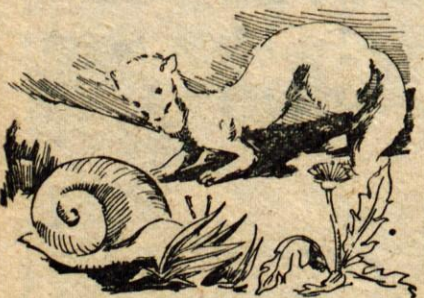
Tako je kmeta, ki je bil na izgubi, še zasmehoval.

Prev. M. Š.

V neki vasi v Italiji imajo tale običaj: Kdor zakolje prašiča, mora povabiti vse sosede na kolino. Živel pa je

KUNA IN LISICA

Zivela je kuna in je bila lačna. Ni si znala poiskati hrane, ni znala loviti kokoši. Pa vpraša staro lisico zvitorepko:

»Poslušaj, botra, in mi povej, kako si naj kokoš ujame, da bom sita?«
»O, draga moja, nič lažjega. Ne oklevaj, naskoči kurnik pa bo!«

Kuna se je lepo zahvalila za nasvet. Splazila se je v vas ter poiskala kurnik, katerega je z vso vihravostjo naskočila. Kokoši so se prestrašile, zakodakale in srčale lisici pred nos, ki je skrita prežala za mejo. Zvitorepka je tako brez truda prišla do mastnega kosila.

Kuna je ostala lačna. Pobita se je vračala proti gozdu. Med potjo jo je srečal polž, lepo se ji je priklonil in pozdravil:

»Dober dan botra, kako si kaj?«

»Nič dober dan. Počasne, slab dan, slab, razumeš.« In je povedala polžu, kako jo je zvitorepka lisica speljala na led in se vpriči nje mastila z njenim kosilom.

»Oprosti teta kurnica, oprosti, a neumna si vendarle. Zakaj vprašuješ za nasvet tistega, ki kure sam rad je?«
F. A.

Še pred davnim časom so imeli sloni navado, da so ponoči vdrli v nasade, ki jih je posadil človek, pojedli vse banane in podrli njegovo hišo.

Ko je človek to videl, si je dal napraviti puščice in lok. Konic puščic je namočil v strup ter šel čakati v nasado. Vse to je videla majhna miš. Stekla je k slonom ter rekla: »Nikar ne hodite v nasade. Tam stoji človek in vas hoče usmrtiti.« Sloni so se miški zahvalili, zvečer pa so zopet odšli proti nasadam. Ko jih je človek zagledal, je napol lok

Pionirska pošta

Moj domek stoji pod Storžičem, rodila sem se v vasi Srednja Bela. Skozi domačo vas teče potok Belca. Pišem se pa Bašar Francka, po domače pa pravijo pri nas pri Kračmanu. V naši hiši se je rodil pred sto leti znani pisatelj in domoljub Matija Valjavec. Lep je moj dom, čeprav je to staro poslopje. Najlepše je pri nas jeseni, pa tudi pozimi. Naša vas je obdana od lepih vrtov in rodniš njiv. Mnogo je sadnega drevja okoli hiš, na njivah pa se boboti žito, kuzuza, krompir in še druge dobrote. Sedaj pobiramo poljske prideleke in grabimo listje. Ata pa orjejo njive in sejejo ozimino. Kmalu pa bo zapadel sneg in mi otroci se bomo sankali in smučali. Rada sem jeseni doma. Gledam kako zahajajoče sonce rdeči vrhove naših gora in kako lega počasi mrak na zemljo. Večer pa združi vso družino v domači sreči. Lepo je pri nas jeseni, pa tudi pozimi.

Francka Bašar, učenka, Preddvor.

— pa nič. Miška je bila pregnizla lok in puščica je padla na tla.

Od tistega dne pustijo sloni človeška prebivališča na miru. Če pridejo v nasade, pojedjo samo banane. In nikoli ne ubijejo nobene miši.

Afriška pravljica

Prev. M. Š.

RAZDELITEV NAGRAD

Izžrebani so bili naslednji pionirji, ki so pravilno rešili našo zadnjo križanko:

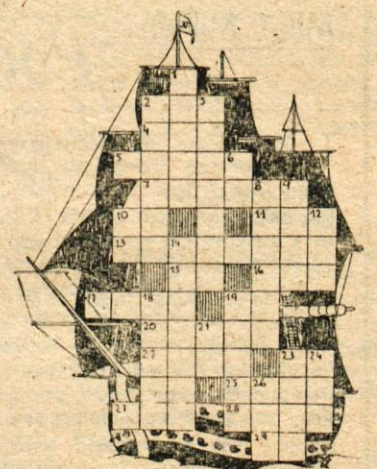
1. nagrada: Andrej Selškar, Zlato polje 41, Kranj;
2. nagrada: Maruška Tomazin, C. v Rovte 5, p. Sl. Javornik;
3. nagrada: Marija Pegam, Mišiče št. 4, p. Podnart.

Pionirja Andreja Selškara prosimo, da dvigne nagrado v našem uredništvu, ostala dva pa jo bosta prejela po pošti.

ZA BISTRE GLAVICE

KRIŽANKA: GUSAR

Vodoravno: 2. igra na 64 poljih; 4. vprašalni zaimek; 5. morskoi razbojnik, gusar; 7. veliko mesto v Angliji; 10. grška črka; 11. pregovor - izrek; 13. postati mehak; 15. veznik; 16. velika ptica, ki živi v Afriki; 17.

vrsta vozila; 19. prvi črki imena in priimka našega pesnika (Ciciban); 20. enojka; 22. ne umre; 23. igralna karta; 25. stari Slovani; 27. osebni zaimek; 28. žlahtni plin; 29. soglasnika.

Navpično: 1. del jadrnice; 2. gledam navskriž; 3. velika kitajška reka; 6. telovadno društvo (kratica); 8. pomaranča; 9. čista teža; 10. reka v Italiji; 12. bet; 14. gospodarji; 18. vodja Oktobrske revolucije; 19. red; 21. kemični znak za iridij; 23. delček snovi; 24. sorodnik; 26. mutast.

re, as, im, Ant, on, neon, m, no- O Z (Oton Zupancič), entca, no- G, rek, omečati, ko, noj, kolo, J, šah, kedo, pitar, London, pl.

Rešitev

„ZDRAVILNI“ ČAJ IZ POD JOŠTA

POD MIKROSKOPOM

Ime 67-letnega »ljudskega zdravilca« Janeza Potočnika iz Zabukovja pod Joštom je zaslovelo nekako pred tremi leti. Zgodbe o čudodelnem učinku njegovega zdravilnega čaja so se tedaj z veliko naglico širile med ljudmi po vseh slovenskih pokrajinah. Tudi na Hrvaško so prodrle. Marsikoga, ki je bil bolan ali se je vsaj počutil bolnega, je zamikalo, da bi obiskal tega preprostega zdravniškega vedeža. Kako tudi ne? Govorice o njem so bile kakor pripovedke iz davnine. Kadar odpovedo vsi zdravniki, tedaj baje pomaga samo še Janez — samotarski nabiralec zdravilnih zeli izpod Jošta s svojim čudodelnim čajem.

in nekatere dobre znanke, ki niso mogli ali utegnili zdoma. Pogovor od postaje Sentjošt do Janezovega doma v Zabukovju se je vrtil okoli bolezni, zdravnikov in zdravilnem Janezovem čaju. Tisti, ki so šli v Zabukovje drugič ali tretjič, so poučevali novice o poteku in uspehih zdravljenja po Janezovih navodilih.

Janez je imel sčasoma toliko obiskovalcev, da je moral napisati na hišna vrata urnik svoje ordinacije. Bil je hiter in vrste čakalcev se niso tako počasi manjšale kot v zdravniških čakalnicah. Vsa komur je kar na oči strokovnjaško ocenil urin in mu naštel bolezenske težave, ki ga mučijo. Potem je iz kotla za žganje natočil za vsako stekleničko urina liter zeliščnega čaja in pregled je bil končan. Svojih uslug ni nikomur zaračunal, toda vsak pacient je z veseljem privlekel iz denarnice stotak ali petostotak, kolikor je pač zmogel, in ga potlačil v Janezov žep.

njene bolezni dovolj resno in zaradi tega nerazumevanja je vsa nesrečna. Sprva je skušala gospa svoje nezadovoljstvo utopiti v razvedrilo, ki ga je iskala v družbi znancev in prijateljev. Ni ji uspelo, tudi prijatelji je niso razumeli. Začela je obiskovati zdravnike v privatnih ordinacijah. V nikogar ni imela pravega zaupanja, vsakdo je njene težave drugače tolmačil in zdelo se ji je, da se ji neugotovljena bolezen iz dneva v dan slabša. Potem je zvedela za Janeza. Že po prvem obisku ji je odleglo. Preprosti možak iz Zabukovja je uganil njene težave in grenko zdravilo ji je v kratkem povrnilo »zdravje«.

Tudi mladega Korenovega fanta, ki se je v službi zelo slabo počutil, je Janezov čaj hitro ozdravil. Občutek zdravja je fantu pomagal premagati njegovo razburjenost in s šefom sta odlej bolje vozila. Nič več ni pazil na vsako kritično predstojnikovo besedo, ki bi ga utegnila užaliti in kmalu je spoznal v njem dobrega človeka, ki bi mu bil lahko celo prijatelj.

Našteli smo zgodbe treh Janezovih obiskovalcev. Sleherni izmed njih bi lahko povedal svojo povest, ker se je iz tega ali onega vzroka počutil bolnega. Marija zato, ker sta se razšla s fantom, Franci zaradi tega, ker bo moral k vojakom, ostali pa iz raznih drugih razlogov. Vsi ti »bolniki« so po uživanju čaja vsaj za nekaj časa ozdraveli. Hvaležne odjemalke Janezovega čaja so bile zlasti nekatere premalo zaposlene gospe, ki bi se rade postavljale s kako namišljeno boleznijo, pa je noben zdravnik ni hotel ugotoviti. Take psihonevrotike je čaj dobro tolažil in jim morda celo pomagal v prepričanju, da se njihova »bolezen« obrača na bolje. V nekaterih primerih pa so seveda pomagale tudi zdravilne rože, ki jih Janez, kot kaže, dobro pozna. To je pač ostanek starodavnega zdravljenja z zdravilnimi rožami.

Romarji s stekleničkami

Romanje k Janezu na Gorenjsko je za nekaj časa postalo moda. Na malem šentjoškem postajališču so zlasti v poletnih mesecih izstopale trume ljudi. Med njimi so bile postarne ženske, mlada dekleta, zakonski pari, moške v najboljših letih, skratka, ljudje najrazličnejših starosti in poklicev

Poljanškovi mami se je obrnilo na slabše

Poljanškova mama, ki jo je že vso pomlad mučila naduha, je stisnila Janezu v roko samo 50 dinarjev. Prišla je od daleč in je spravila skupaj komaj za vlak. Še za popotnico ni imela. Vodo je že hotela poslati Janezu po sosedih, pa ji je le-ta priporočila, naj gre osebno k njemu. Pot, ki se vije navkreber od šentjoške postaje do Zabukovja, je ženska le s težavo premagovala. Vsi ostali »bolniki« so jo prehiteli. Pred Janezovo hišo se je zadnja uvrstila med čakalce. Tudi ona je kot vsakdo drug dobila steklenico čaja in nasvet, naj ga spije trikrat na dan po pol kozarca.

»Nekaj dni bo z vašo boleznijo še šlo na slabše,« ji je naročal Janez, »potem pa se vam bo začelo počasi obračati na bolje. Čez kak mesec se ponovno oglasite!«

Hvaležna je odšla od njega: »Torej bom le ozdravela,« je ponavljala med potjo in kar žal ji je bilo, da se s plačilom ni mogla tako odrezati kot mestna gospa pred njo.

Takrat je bila Poljanškova mama prvič in zadnjič pri Janezu. Dolga in naporna pot jo je močno zdelala. Grenko tekočino je uživala le tri dni. Ko so se njeni naduhi pridružile še težave v črevesju, so otroci poslali po zdravilca, postani zdravilni čaj pa so zili proč. Ženica je začela uživati zdravila iz apoteke in do poletja ozdravela. Hčerka in sinovi so jo prepričali, da tako hude bolezni Janez ne more odpraviti in odslej zaupa Poljanškova mama le pravim zdravnikom.

Namišljeni bolniki so sami sebe prepričali, da jim je čaj pomagal

Gospa Mačkova, žena uglednega profesorja, se z zdravilom izpod Jošta bolj pohvali. Ze nekaj časa se počuti zelo bolno, vendar mož ne jemlje

Janez jih je slišal zaradi higijene

Vse bi bilo v redu in Janez bi po svojih starih navadah ordiniral še naprej, če se pred nekaj tedni ne bi oglasil pri njem uslužbenec občinske sanitarne inšpekcije v Kranju. Tudi on je vzel s seboj steklenico zdravilnega čaja, ki so ga obenem z drugimi vzorci živil poslali v pregled Centralnemu higienskemu zavodu v Ljubljani. Odgovor so prejeli že čez nekaj dni in se je glasil takole:

»V vzorcu smo ugotovili intenzivno razvito mikrofloro raznovrstnih mikroorganizmov, med katerimi smo našli tudi velik odstotek klic iz skupine Celi aerogenes ter Streptococci in proteolitične sporene mikroorganizme. Uživanje tekočine z razvito vegetacijo mikroorganizmov ni mogoče.«

V preprostem, domačem jeziku pomeni to, da je čaj okužen z gnojnimi klicami in da uživalci lahko obolijo tudi za tifusom. Učinek čaja je torej vse prej kot zdravilen in Janeza Potočnika so zaradi tega poklicali na Sanitarni inšpektorat v Kranju. Pojasnili so mu, da bo moral odslej bolj paziti na higieno, ker tak čaj ogroža ljudsko zdravje. Če ne bo upošteval njihovih nasvetov, mu bodo »zdravljenje« prepovedali. Za v bodoče so mu obljubili strožje nadzorstvo.

Janez Potočnik v okužbo sicer ne verjame, dopušča pa možnost, da bi se to lahko zgodilo zaradi neočiščenih steklenic, ki jih obiskovalci prinašajo s seboj. Vse kaže, da je sanitarni inšpekciji vmešavanje v njegovo posle zelo zameril.

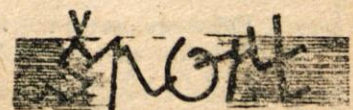
Kmalu po zaslišanju Potočnika se je na občini oglasil razburjen kroparski očanec, češ, da delajo Janezu veliko krivico in da namerava zdaj opustiti »zdravljenje«. Na sanitarnem inšpektoratu so

KAMEN spotike

Vsak dan hodi nešeto Jeseničanov in tujcev po glavni cesti od železniške postaje na Jesenicah proti Plavžu. Poleg trgovine »Peko« v samem središču Jesenic pa

se vsak dan že dlje časa srečujejo z nesnago. Pred dnevi je naš fotoreporter slikal to smetišče, ki je tik ob glavni cesti. Morda so v zadnjem času to smetišče že pospravili, če ga pa še niso, bi bilo prav, da to čimprej storijo, saj Jesenicam smetišče prav gotovo ni v ponos.

USPEH NAMIZNO-TENISKIH IGRALCEV V KRANJU

V ponedeljek zvečer je bilo v Zagrebu po treh dnevih zanimivih in napetih borb končano državno prvenstvo v namiznem tenisu. Kranjčani so se na prvenstvu prav dobro odrezali, prav gotovo pa bi bil njihov uspeh verjetno še večji, če bi imeli pri žrebanju, ki je odločil kdo bo s kom igral, manj smole. Tako je Teran v tekmo vanju članov I. razreda v prvem kolu naletel na reprezentanta Harangoza. Kljub dobri igri, pa je bil premagan in izpadel iz nadaljnega tekmovanja v tej konkreci, čeprav se je v naslednje kolo plasiral precej igrancev slabših kvalitiet kot je Janez Teran. Kljub temu pa je dosegel na prvenstvu velik uspeh — osvojil je naslov mladinskega državnega prvaka.

Naslov državnega prvaka pa je prinesla v Kranj tudi Plutova. V društvu z Danico Nikolič iz Zagreba sta z odlično igro presenetili v ženskih dvojicah in si zasluženo priborili najvišji naslov. Plutova pa je dobro zaigrala tudi v konkurenci med članicami. Uvrstila se je med prve štiri, premagala Terečikovo, zaradi slabšega količnika v setih, pa je kljub temu obtičala na četrtem mestu.

Z uspehom sta nastopili tudi mladi Knapova in Lampretova. V mladinskih dvojicah sta osvojili drugo mesto. Pri pionirkih in mladinkah posamezno pa sta se uvrstili med najboljše.

Razen omenjenih je za ekipo Kranjčanov nastopil tudi mladinec Tomc, ki je že na republiškem prvenstvu pokazal veliko znanja, vendar pa zaradi neizkušnosti na letošnjem državnem prvenstvu še ni mogel prekrizati računov že izkušnejšim tovarišem

OBČNI ZBOR ROKOMETASEV »MLADOSTI«

V nedeljo so imeli rokometasi »Mladosti« občni zbor, na katerem so pregledali delo pretekle sezone. »Mladost« je do sedaj vključevala tri ekipe: moško, žensko in pionirsko. Zaradi začasnih težav sta moštva niso dosegla posebnih uspehov, vendar se je ob koncu prvenstva pri vseh pokazal napredek, predvsem pa pri rokometasiah. Prihodnje leto pa bodo število moštev še povečali in ustanovili tudi moško in žensko B moštvo. V načrtu imajo tudi izgraditev betonskega igrišča in še več tekmovanj v naslednjem letu. Seveda bo zato potrebnih precej sredstev, ki pa bodo vsekakor koristno vložena, saj je mali rokomet v zadnjem času postal zelo razširjena in množična panoga v Kranju, kakor tudi po vsej Gorenjski.

Sifkovič

iz bližnjih in oddaljenih krajev. Vsi ti iskanci zdravja so imeli s seboj stekleničke z urinom (sečem). Nekaj je bilo med njimi tudi takih, ki so prinesli v popotnih torbah celo po 10 in več stekleničk vode — zase, za staro mater, teto, strica

gorenjske bodice

□ Zakaj bi vedno po tujih grehah mlatil, ko pa tudi domačih ne manjka. Ja, tudi oglasni odelek »Glasu Gorenjske« ni kar tako. Na slovenščino in na gladko-tolmačenje misli se imenitno razumejo. Ondam sem bral med oglasni tale zamotana čreva; »Zastava, ki jo je veter odnesel in jo je nekdo odnesel, prosim, da jo vnete,« itd. — No, pa recite, če ni čedno povedano! □ Jedata — ubogi slovenski jezik, kako te trančirajo in na vse mile viže natezajo na kopita visoko donečega in kunišno zvenečega knjižnega jezika! — Eno izmed gorenjskih podjetij je pred dnevi takole napisalo: »Dovoljujemo si vas opozoriti, da je naše podjetje v cilju zadostitve potreb našega tržišča asortiman trgovskega blaga v naši stroki zelo povečalo.« — Kaj ne bi bilo lepše, če bi gornjo misel lepo po domače povedali, da je podjetje povečalo izbiro blaga, da bi s tem ugodilo potrošnikom, ali tako nekako. Kar priznajte, da je tisto fraziranje za uho povsem neuzumno!

□ Jaz imam doma tako lepega hroščka. Skoda, da je mrtev. Res, čisto mrtev je. Pa veste zakaj je čisto mrtev? Kako ne bi bil, ko so ga za peki Mestne pekarije v Kranju uveli in zapekli v kruh. In kdo je odkril zločin? Jaz! — Tisti kos kruha, s kebrčkom vred, hranim doma kot korpus delicti. □ Tisti ljudje, ki imajo na skrbi občinsko cesto, ki vodi iz vasi Lipica do gosteškega mostu pri Skofji Loki so jeseni nasuli to cesto s peskom, ki je pomešan s tako velikim kamenjem, da je zdaj vsak pošten promet

po tej cesti onemogočen. Ja, Matiček, če bi imeli ljudje helikopterje, bi še na neko sorto šlo. Pešačiti in cijaziti se z vozovi po tistih skalah je za žal-tava stvar. Pa si znajo ljudje tudi brez helikopterjev pomagati. Na najbolj neprehodnih mestih zavijejo kratko in malo s ceste na polje čez travnik in tako naprej proti cilju. Zdaj pa še nekaj časa gruntam in gruntam, kako bi se dalo to nevšečnost popraviti. □ Ali Baba in njegovih 40 razbojnikov so bili pravi vajenčki v primerjavi s fantalini iz vasi, ki ležijo na desnem bregu Sore od Skofje Loke do Medvod. V vaseh od Drage, Gostec, Pungerta, Hoste, Puštala pa do Skofje Loke ne najdeš nobenega prometnega znaka, da bi ga vsaj polovico ne manjkalo. Če me spomin ne vara, so Ali Baba in njegovi razbojniki puščali prometne znake vedno pri miru. Solam v ogroženih krajih pa predlagam, da bi učence o koristnosti prometnih znamenj poučili, če pa to še vedno ne bi pomagalo, naj bi divjakom še urico navili! — Mejdun, ste videli, kar v verzih mi gre! □ Cestarju, ki oskrbuje cesto od Puštala do Hoste svetujem, da bi tisti prometni znak, ki leži za jesenovimi drevesi ob cesti (on že ve kje je to), kaj kmalu vsadil tja, kamor spada. □ Sinoči se mi je sanjalo, da so v Kranju z velikim pompom odprli javno stranišče. Mejdun, kako sem bil zjutraj razočaran, ko sem se zavedel, da sem le

pozdravlja Vaš Bodičar!

možakarja s težavo prepričali, da je čaj okužen in da spada tudi nadzor nad Janezovimi »proizvodi« med njihove dolžnosti. S temi pojasnili se je končno strinjal tudi tovariš iz Kroepe in doumel, da bodo Janezu Potočniku kuhanje čaja morali prepovedati, če ne bo upošteval osnovnih higienskih zahtev. »Tudi jaz mislim, da čaj vsaj škodovati ne sme, če že nima kaj prida zdravilne moči,« je možak iz Kroepe ob odhodu pomirjen dejal.

Zadnje čase je obiskov v Zabukovju vedno manj, prihajajo pa tja še ljudje iz oddaljenih krajev, med katerimi je mnogo takih, ki so šele zvedeli za tega potomca nekdanjih čudodelnikov. — Morda se spreminja in veliko Janezovih pacinetov je letos zamenjalo njegov zdravilni čaj z atomsko vodo v Podčetrtku. Jutri jim bo morda pomagalo že spet kaj drugega — samo da bo novo odkrije, pa četudi znanstvene preiskave zanikajo vsak zdravilni učinek. K sreči je število ljudi, ki jih zapeljejo zgodbe o čudodelnih zdravilnikih in zdravilih, čedalje manjše in vsi, ki so resnično bolni, zaupajo raje zdravnikom z doštorskimi naslovom.

MIMI MALENEK KONIG VIGENCY ROMAN 92

Mati je žehlala od vročice, ženske so jo zavijale v mokre rjuhe in popoldne je spet prišel doktor Oves in znova bral iz debele, rdeče obrezane knjige. Materi so dajali nekakšnih kapljic in vsa zgornja hiša je bila polna vonja po melisi. Ana, ki je smela samo za trenutek stopiti k postelji, je čutila, da je materino življenje na prevesi in trepetala spricho lastne nemoči, ker ni mogla storiti ničesar, da bi ji pomagala.

Naslednje jutro so jo poklicali navsezgodaj. Tedaj je mati že ležala s sklenjenimi rokami in posineli ustnicami na belih rjuhah. Zraven nje je stal oče s povešenimi rokami in rdeče obrobjenimi očmi, ustnice so mu podrhtevale kakor v pritaženem joku: Neka ženska je pogledala mrliča in prestrašeno kriknila:

„Zaprte ji vendar oči! Gleda, kakor bi nekoga vabila s seboj!“

„Morebiti otročiča,“ je rekla druga.

Nato so trdi, črni, zgarani ženski prsti zatisnili materi veke...

Prišla je babica in potisnila Ani v roke majhen bel sveženj. „Poglej bratca,“ je rekla z raskavim sočutjem v glasu. Ani pa so postale roke pod lahkim svežnjem težke, tako svinčeno težke, da bi ga bila skoro izpustila. Babica je zavpila: „Jezes, kako je dekletu slabo!“ in ji hitro vzela otroka iz rok. Ana pa se je sesedla na koncu postelje zraven mrtve matere in ji je bilo tako hudo, da ni mogla niti jokati. Vse solze je že izjokala v boječem čakanju prejšnjih noči.

Potem so mater pokopali. Bili so prav taki soparni, poletni dnevi, kakor zdaj in otroka so krstili na ime Aleš...

Bolj in bolj živo je razmišljala o dogodku, ki je raztrgal Gašperinovo družino in si klicala vedno več podrobnosti pred oči. Zadnje čase je včasih celo mislila, kako bi bilo, ko bi umrla. Potem bi Dominik ne bil več tako hladen, hudo bi mu bilo, prav gotovo. Toda zdrava kri se je upirala takim mislim. Ne, saj ne bo umrla! Prestala bo težko uro, kakor jo prestanejo druge žene in potem bo imela sina. Sosedje, ki so jo videle, so ji pravile, da so pege na licu zanesljivo znamenje za rojstvo dečka.

Nasmehnila se je, toda smeh ji je takoj ugasnil spricho nedoločne bolečine, ki je počasi valovala iz križa v ledja in se širila po vsem životu.

„Kaj je to? Ali bo že zdaj prišlo?“ je pomislila. Bilo jo je strah, čeprav je bila je prigravarjala, da bo srečno prestala.

Zunaj je sunek vetra zazibal oknice, nevihta se je vedno bolj bližala. Ana si je obrisala čelo, od strahu in bolečin se je oznojilo. „Nič še ni,“ si je prigravarjala in spet začela vbadati v plenico, „nevihta se bliža, zato sem vsa nevečna.“

Nevihta je prihajala v kotel počasi, neodvrtljivo. Nad vrhovi je zabobnel oddaljeni grom, potem je veter pometel dvorišče in zmetal smeti v vrtinec. Lesene klanice na strehah so zaropotale, nekaj jih je zletelo na sredo dvorišča. Od farne cerkve in kapelice je priplaval ječeč glas zvona. Čez trg so tekli otroci s kozami, stari Sonc si je potisnil klobuk na oči, da bi mu ga ne odneslo in se pognal proti zgornjemu koncu, pod oknom je švignil deček s steklenico žganja v rokah in izginil v vigencu. Oknice so loputale in Ana jih je pripela. Zaprla je okno, strah jo je bilo bliskov, ki so se začeli križati onkraj vode. Komaj je zaprla, so že udarile prve debele kaplje na steklo. Skoro potem je pritekkel čez dvorišče Joža in se ravno še pravi čas umaknil pred nenadnim nalivom.

Nevihta se je razbesnela. Ana je sedela, včasih zamižala pred slepečimi bliski in zraven prisluskovala grmenju, pomešanemu s težkim ropotom norca v Španovi fužini in nabijanju kladiv v domačih vigencih. Nena doma se ji je zazdelo, da od tega grmenja izvira bolečina, ki je prihajala v presledkih in se pasla po njej. Polastil se je je nemir, vstala je in začela hoditi po hiši gor in dol, vsa trda od strahu, kdaj se bo bolečina spovrnila.

Nevihta je prešla dokaj hitro in sonce je posijalo na trg, lep, kakor bi bil umit. Po potih se je klokotaje odtekala umazana voda, otroci so vriskaje bredli po njej. Stari Rogovilec je z rovnico poglabljal odtok, da bi mu ne zalivalo dvorišča.

Spomini na prvo pionirsko organizacijo na Gorenjskem

Kot v dobi trojanskega konja

Nihče izmed nadutih, do zob oboroženih Nemcev, ki so leta 1943 postopali v Zelezniških, ni imel otroških iger šolarjev na tamkajšnjih cestah za kaj posebnega ali celo nevarnega. Kdo bi si pač mislil, da se desetletni Joško Demšar, enajstletni Lojzek Kristan ali kak drug iz njihove družbe dogovarja pri tem za pravcate akcije proti okupatorju...

Poletnega dne 1943. Mogočni takratni župan se je pripeljal iz Škofje Loke v Zelezniške. Oblastno je zaustavil svoj luksurni avto tik pred postojanko in izginil skozi vrata k Nemcem na razgovor. Pionirji so od daleč oprezali. Koj nato je buhnil iz avtomobila gost, dušec dim, in potem plamen. Nemci so skočili iz hiše. Bilo pa je prepozno. Avto je zgorel.

Pionir Stefan Lotrič, ki je prižgal še razgreti motor, si je zdaj zadovoljen mel roke. Z njim vred, seveda, vsi ostali pionirji. Nemci so ugibali in ugibali in nazadnje rekli, da je požar v avtomobilu nastal zgolj po naključju.

Spomladi 1944. Nemške enote so se premikale. Sredi Zelezničkov je bilo pripravljeno več avtomobilov na odhod. Med številnimi vozili so si pionirji izbrali sanitetni avtomobil. Brž so razpostavili straže, ki so skrbno opazovale sprehajanje Nemcev. Ko se je nemški stražar za hip umaknil, je, kot bi trenil, izginilo iz avtomobila vse, kar je bilo v njem: municija, obveze za ranjence... Predno so Nemci to opazili, je bilo že vse blago skrito, zakovano in čez nekaj dni že pri partizanih.

Na cesti pod Zeleznički, pred nemško stražo, se je pojavil »pancer« — pravi tank z velikim kljukastim križem. Seveda lesen tank, ki so ga izdelali pionirji. Nemci so bili navdušeni spricho

»simpatij« šolarjev do njihove oblasti. Slikali so tank, se smejali. Tank, ki so ga potiskali otroci, se je ob veliki manifestaciji vseh navzočih pomikal mimo straže. Kmalu nato so pionirji že odnesli na varno tri bombe, veliko število električnih stikal, težke obroče telefonske žice in drugega materiala, ki so ga »legalno« v tanku prepeljali iz obkoljenih Zelezničkov na svobodno partizansko področje.

»Potrebujemo še žico za telefon, za elektriko! Čimveč tega materiala! Tako nekako se je glasilo sporočilo partizanov organiziranim pionirjem v Zelezniških, s katerimi so imeli redne stike. Pionirji, kot zmeraj, so šli brž na delo. Kot bi mignil, je izginilo okoli postojanke več žarnic, stikala in celo žica. Vse! Ali, smola! Nemci so jih opazili. Poklicali so jih, preteпали in strahovali, kajti takrat so šele ugotovili, da »zvesti« šolarji pod znakom kljukastega križa na lesnem tanku niso nič drugega kot »mali banditi«. Tako so jih imenovali.

Seveda, pionirji niso odnehali. Skupnica prvih osmih članov je kmalu zrasla v množično organizacijo. Rezali so telefonske žice, raznašali partizansko literaturo po hišah in celo v samo postojanko Nemcem pod nos. Naj vedo, da pionirji ne spijo, da se niso ustrašili, da niso za kljukasti križ.

Ko so se Nemci po trodnevni borbi morali jeseni 1944 umakniti iz Zelezničkov, so pionirji prišli na dan s pravimi puškami, ki jih jim je poklonil Škofjeloški odred. Na mladinskem kongresu v Cerknem so njihov pionirski odred odlikovali. Štab IX. korpusa jih je oborožil do zob z malimi italijanskimi karabinkami. Kdo bi jih potem še ustavil? Na položajih proti belim, ki so bili na Križu in v Selcah, so čisto bili tudi pionirji. Partizani so jim zaprli bredo, ki je zaregljala ob vsaki potrebi.

Ko danes ubujajo spomine takratni člani tega oboroženega pionirskega odreda, ko pripovedujejo o mnogih, pravih borbah ramo ob ramo s partizani, ko so žvižgale krogle in padale granate, se čudijo sami sebi. Tako mladi, majhni in tak pogum! Dasiravno so bili nekateri ranjeni, vendar nihče ni takrat padel v pionirskih oboroženih akcijah in spopadih. K. M.

Zanimivosti

TI NEDISCIPLINIRANI OTROCI

V Torontu, v Kanadi, so pridili učitelji s starši sestanek o temi: »Kako disciplinirati otroke«. Dolgo so razpravljali o tem in marsikaj predlagali. Ko pa so šli s sestanka, so ugotovili, da so jim njihovi »angelčki« medtem izpustili zrak iz vseh avtomobilskih zračnic. Takrat so se v eni minuti zedinili, da je treba otroke strože kaznovati.

ČLOVEK Z DVEMA SRCEMA

73-letni delavec James Alvara je doslej edini človek na svetu, ki ima dvoje src. Alvara živi v Zahodni Avstraliji. Nekega dne se je ranil v nogo in odšel v bližnjo bolnišnico na pregled. Tam pa so ugotovili, da ima na vsaki strani prsi po eno srce. Zdravniki smatrajo, da gre za primer nerazvitih dvojčkov. Organi enega dvojčka so okrnili in se je razvilo samo srce. Medtem ko se razne zdravniške kapacitete pripravljajo o tem edinstvenem medicinskem fenomenu, pa se Alvare zadovoljno smeje. Za nekaj milijonov je prepustil svoje telo po smrti neki kliniki.

ŽEPNI RADIJSKI TELEFON

Ameriška telefonska družba »Bell« je nekaterim svojim naročnikom nabavila miniaturne telefonske aparate, ki jih je moči spraviti v žep ali ročno torbico. V primeru, če doma kliče takega naročnika telefon, začne žepni telefon zvoniti in naročnik se lahko iz bližnje javne govorilnice poveže s klicateljem. Ta žepni radijski telefon je namenjen prvenstveno zdravnikom, novinarjem in trgovskim potnikom.

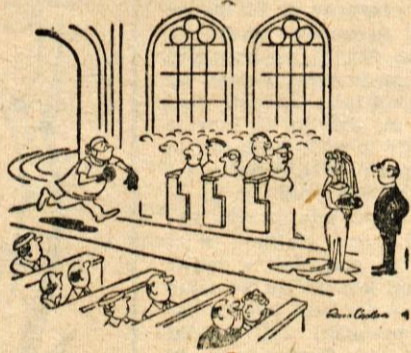
KOLIKO NEBOTIČNIKOV JE V NEW YORKU?

V New Yorku stoji najvišji nebotičnik na svetu, ki ima 102 nadstropja. Trije nebotičniki imajo več kot 70 nadstropij, deset jih je z več kot 50 nadstropji, 43 newyorških nebotičnikov pa ima od 20 do 50 nadstropij.

ZA RAZVEDRILLO

— Zanima me, kaj bom videl zdaj. Ali bo to spet kakšen nav trik...

— Mislim, da ji bo kmalu še zelo žal, ker se je poročila z zdravnikom!

Ob priliki stoletnice obstoja neke velike ameriške tovarne likerjev so organizirali v New Yorku kongres z naslovom »Kako bo čez sto let«. Tega kongresa se je udeležilo tudi osem učenjakov, med njimi dva Nobelova nagradjenca, ki so napovedali, kako bomo živeli, ali boje kako bodo živeli naši potomci, na svetu tam okrog leta 2057 ali čez sto let. Naj navedemo nekatere njihove najbolj zanimive trditve, ki se tičejo človeškega življenja:

1. Lahko bomo kontrolirali človeško postavo, obliko in delovanje človeškega telesa.

2. Lahko se bomo pogovarjali, ne da bi bilo treba govoriti, s pomočjo elektronske povečave naše telepatijske sile.

3. Človeštvo ne bo več poznalo živčnih boleznih, ker se bo dalo njegove

impulze in razburjenja kontrolirati s posebnimi pilulami.

4. Takrat bodo turistične družbe organizirale izlete na Luno, kjer bodo urejeni luksurni hoteli.

Kako bomo živeli čez sto let

5. Delovni teden bo znašal samo štiri do osem ur ali približno po eno uro na dan.

6. Za otroke, ki še niso prišli na svet bodo očetje in mamice lahko sami odločali kakšnega spola naj bodo in prav tako bodo lahko odločali, če si bodo želeli dvojčke, trojčke ali samo enega otroka.

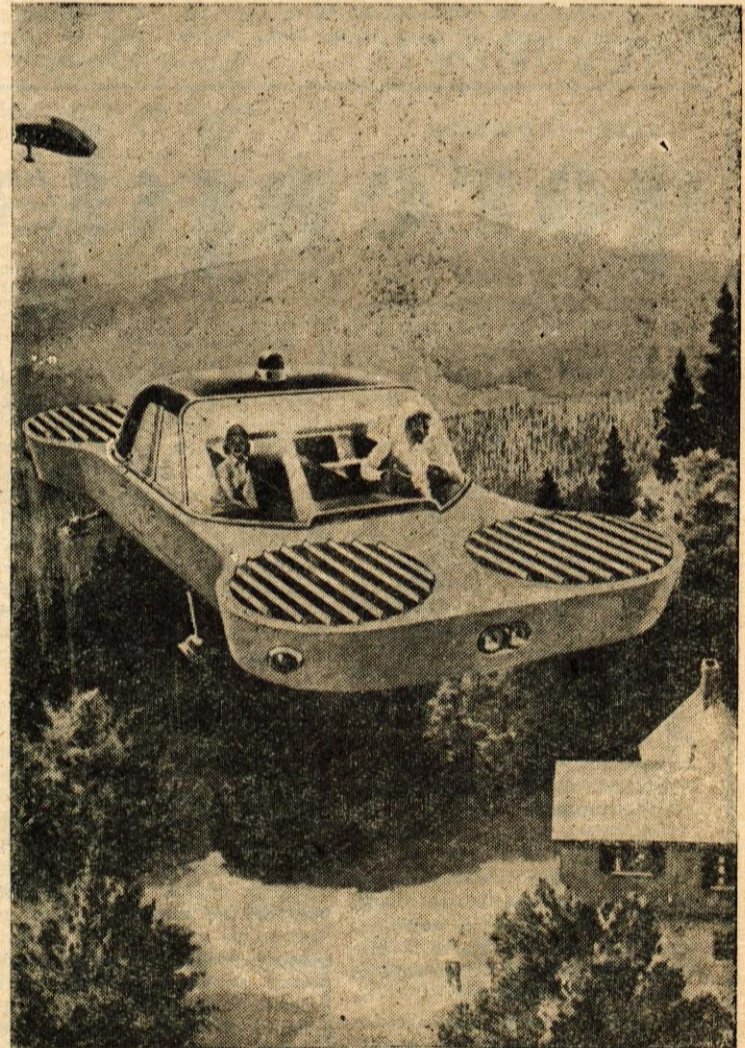
7. Hrano se bo pripravljalo s po-

močjo svetlobe, kot delajo sedaj te rastline; surovine bomo dobivali iz morja; destilirana morska voda bo služila za namakanje puščav.

8. Večina naše hrane bo rastlinska ali sintetična; posebni umetni pripomočki bodo napravili to hrano okusno.

9. Poštno službo bodo vršili umetni sateliti, ki bodo registrirali sporočila in ga že čez nekaj minut oddali, ko bodo leteli nad mestom, kamor je sporočilo naslovljeno.

Ze teh nekaj navedb itaže, da učenjaki v svojih napovedih daleč presegajo fantazije Jdelesa Verneja in drugih podobnih romanopiscev. Vendar pa je možno, da se bo vsaj del teh napovedi z velikanskim napredkom tehnike in znanosti na splošno tudi uresničil. Vsekakor je to zadeva, ki se tiče predvsem naših vnukov.

LETEČI AVTOMOBIL

NA SLIKI VIDITE IDEJNO SKICO »LETEČEGA AVTOMOBILA«, KI SO JO IZDELALI STROKOVNJAKI V ZDA. NEKA TOVARNA HELIKOPTERJEV PA JE ZAČELA Z DOKONČNO IZDELAVO NAČRTOV ZA TO NOVO VOZILO. PREDVIDEVAJO, DA SE BO »LETEČI AVTOMOBIL« V NAJKRAJŠEM ČASU POJAVIL ZE TUDI NA TRGU IN DA V NEKAJ LETIH NE BO NIČ DRAŽJI KOT DANŠNJI AVTOMOBILI.

»AVTO« POGANJAJO ŠTIRJE VELIKI »VENTILATORJI« S POMOČJO KATERIH BO TUDI ŠOFER KRMARIL NOVO VOZILO. POSEBNA ZANIMIVOST TEGA VOZILA PA JE TUDI TA, DA BO »LETEČI AVTOMOBIL« V ZRAKU LAHKO TUDI »PARKIRAL«.